

**DISCEPTATIO
IVRIDICA IN FAVO
REM REGII FISCI INQUI-
SITIONIS LLERENENSIS, ADVERSUS CRE-**

**ditores honorum confiscatorum,
& sequestratorum.**

PUBLICATA REGIA PRAGMA-
tica sãctione de diminutione monetæ
erosæ, die 23. mēsis Octob. ann. 1664.
tēpore, quo in hac Inquisit. Llerenēsi
magna erat summa, diætæ pecuniæ se-
questrata, ex qua satisfaciendum erat
creditoribus, ius suum persecuentibus
coram iudice honorum: Dubitatum fuit an Regius fis-
cus teneretur integre satisfacere prædictis creditoribus

A

de

de bonis sequestratis seu, confiscatis ; an vero monetæ diminutio pro rata sit distribuenda inter Regium fiscum, & creditores?

Cæterum antequam utriusque partis fundamenta proponamus, aliqua in medium proferenda duximus ; ne (ut inquit Consultus Gaius) *Illotis manibus protinus materiã interpretationis tractemus* ; Et ut clarius ac facilius quæstionis sensum percipiamus, tribus articulis eam absolue- mus : In quorũ primo aliqua notabilia de iure fisci Sanctæ Inquisitionis communiter recepta circa bonorum con- fiscationes prænotabimus : in 2. art. creditorum pos- tiora fundamenta proponemus : in 3. vero art. Regij fis- ci iusticiam declarabimus, & creditorum fundamen- tis respondebimus.

ARTICVLVS I.

N. I. **C**ONMVNI interpretum calculo receptũ est, hæreticorum bona ipso iure confiscari à die commissi criminis : ipsorumque bo- norum dominiũ hæreticum amittere, & in Regium fiscũ iustitiae, & ministerio legis transferri probant disserta iu- ra. t. x. in cap. cum secundum leges de hæret. in 6. ibi. *Bona hæreticorum ipso iure decernimus confiscata* : Cap. ex- comunicamus extr. eodem tit. in decretalibus, ex iure ci- uilib. Donationes ff. de donat. auth. de rapt. mul. quæ rapt. collat. 9. ex iure Reg. l. 4. tit. 2. p. 7. vbi gl. vbo. *Seño rro*. Et ibi Greg. Lopez ; apertius probatur ex instructione Hispalen. anno 1484. cap. 10. ibi *Pierdan todos sus bienes desde el dia q̃ lo cometē*. Et instr. hisp. anno 1485. cap. 6. ibi. *Eles pertenescan todos sus bienes desde el dia que cometieron el delito (segun el derecho dispone)* Simanch. de Cath. instit. cap. 9. n. 21. 22. & 23 cap. & 45. n. 16. Alfar. de off. Fis- cal. gl. 20. n. 738. Castill. de alimentis cap. 57. n. 4. idem Castill. lib. 5. controuers. cap. 737. n. 31. Surdus deciss. 247. n. 1. & 9. idem de aliment. tit. 9. q. 32. n. 1. & 5. Thom. Sâch. in præcept. de calog. lib. 2. cap. 22. n. 2. Anton. Go- mez. 3. var. cap. 2. & 14. n. 16. Menoch. consil. 135. n.

Bona hæreticorum confiscantur ab Re com. de delictis

8. Farinat. in prax. crim. quaest. 25. n. 13. idē de crimine le-
 sæ Maieft. q. 116. ex n. 12. vsq; ad 27. & de falsitate q. 164.
 n. 43. & de Hæresi q. 190. §. 5. n. 68. Accued. in l. 1. tt.
 3. lib. 8. nouæ recop. n. 180. Couarr. de sponsalib. 2. p. cap.
 6. §. 8. n. Param. de origine S. Inqq. lib. 1. tt. 2. cap. 7.
 n. 4. & 5. vbi recte explicat, cur bona hæreticorum con-
 fiscantur: *Ait enim bona etiam, & diuitias laban propter
 eius idolatriam Deus transtulit in domum Iacob, Genes. cap.
 31. & bona etiam terra promissionis, quæ iure Israhelitis de-
 bebantur, iure etiã ablata sunt ab eis propter hæresim. numer.
 cap. 14, quid mirum si bona hæreticorū confiscentur, cū & illis
 priuētur ne sint fomēta malorū, & scelerū instrumenta: Ideo
 Plato lib. 4. de legib⁹ ait bona externa sine virtute non mo-
 do nihil iubare sed esse quoque damnoſa: & quæ in sceleratis
 hominibus aliud non sint præter paratissima flagitijs magnis
 que malis instrumenta.*

N. 2. Præterea, quia non solum amittunt dominium
 verum etiam administrationem bonorum à die patra-
 ti criminis; est enim hæreticus in possessione bonorū, sed
 nō possidet; & lōge diuersum est possidere, aut in possessio-
 nem esse. Si quis ante 10. §. Ponponius ff. de acquir. poss.
 argum. txs. in l. quod seruius ff. eodē tt. Pichard. in prio.
 instit. de interdicit. art. 2. n. 35. tantum enim habet bono-
 rum detentionē, quæ magis in facto, quam in iure cōsistit,
 c. cū Appost. 8. de his quæ sūt à Præ Cujat. lib. 9. obs. cap.
 33. Petrus Faber. in l. 118. ff. de reg. iur. Osual. ad Donell.
 lib. 5. conu. cap. 6. lit. L. Barb. lib. 3. votorū voto 126
 n. 267. & expresse deciditur per dict. instructionem His-
 palens. anno 1484. cap. 10. ibi: *Pierdan todos sus bienes, y
 la administracion de ellos desde el dia q̄ lo cometen.* Peregrin.
 de iur. Fiscij, lib. 5. tt. 1. n. 175. Altar. d. gl. 20. n. 370.
 Zaanchin. de hæret. cap. 27. n. 3. & 4. Guatin. de confiscat.
 conclus. 14. n. 14 & 15. & conclus. 18. n. 26. Farinat. de
 hæresi, quaest. 190. §. 5. n. 68. & 88. Idem Farinat. tom. 2.
 conf. crim. conf. 154. n. 4. th. Grammat. decis. Neapol.
 105. n. 48. Quemada in qq. Fiscalib⁹. quaest. 7. n. 7. Sur.
 d. decis. 247. n. 1. Carren⁹. tract. de hæret. n. 151. De-
 ctian⁹. lib. 7. cap. 40. n. 6. vesi. Sed cente. Castill. de ali-
 mēt.

*ut hæreticus
 a. de am. de
 amittit, et
 possessionem
 priuētur in
 possessione.*

ment. cap. 57. Accued. in d. l. 1. n. 182, Couarr. de spōs
 20 p. cap. 6. §. 3. q. 10. *de p. l. 1. n. 23. d. 1. p. f. b. i. c. M. d. l.*
 3. Ex quibus deducitur, quod amisso dominio, & ad-
 ministracione bonorū; nil potest hæreticus alienare, nec
 v̄dere, nec donare, & generaliter neq; cōtrahere potest.
 l. Manichæos §. Præterea C. de hæret. l. Qui peræ. §. 1.
 ff. de manumiss. l. Ex iudiciorū, 20. ff. de aculationibus
 l. Quæsitum 15. ff. qui, & a quibus l. 2. tt. 4. p. 5. l. 4. tt.
 2. p. 7. l. 4. tt. 26. l. 5. tt. 25. eadē partita; exornāt. expoli-
 tionis literaturæ interpretibus Hugo, Donell. lib. 2. cō-
 ment. cap. 13. Surdus dict, deciss. 247. n. 1. & 19, idem
 Surdus de alimentis q. 32. tt. 9. n. 1. & 5. Castillo lib. 5.
 controuers. cap. 137. n. 32. & 33. & de alimentis cap. 57.
 n. 4. Peregrinus de iure fisci lib. 5. tt. 1. n. 175. Alfar. d.
 gl. 20. n. 158. Simanch. d. cap. 9. n. 25. Guatinus con-
 clusi. 15. n. 23. & 24. Quemada dict. q. 7. n. 9. Farinat.
 d. q. 190. §. 5. n. 68. Accued. in dit. l. 1. nouæ. recop. n.
 184. Couarr. 2. p. de espons. cap. 6. §. 8. *de m. b. i. c. m. d. v.*
 4. Vnde fuit, quod publicata sententiã declaratoria
 delicti per DD. Inquisitores potest fiscus Regius vindic-
 care bona hæretici damnati à quocunq; possessore. l. In-
 perator ff. del. fisci l. Officiū 9. l. In rem 23. ff. de rei vindi-
 cat. d. In st. Hispalēsi cap. 6. ibi, *E podia el fisco de sus Alte-
 gas demandar los bienes enagenados en qualquiera manera*;
 Absque obligatione restituendi prebium, quamuis non in-
 uenisset fraus ex parte emptoris, l. In civilem, C. de
 furtis ibi: *In civilem rem desideratis, ut agnitas res furtiuas
 non prius reddatis, quam prætium fuerit solutum à dominis*;
Cauete igitur cautius negotiari: l. prima §. quæsitum, ff. de
 separat. ibi: *Sed nullum remedium est proditum sibi enim im-
 putent, qui cum tali contraxerunt*: l. Si mancipium, C. de
 rei vindicat. l. Super emptione, C. de evictionib⁹, Her-
 mosilla, in l. 2. tt. 4. p. 5. gl. 7. à n. 35. vsque ad 37. Me-
 noch. conf. 59. n. 20. Archidiaconus, in d. cap. cum secū-
 dom leges, n. 8. de hæret. in 6. Peregrin. d. lib. 5. tt. 1. n.
 173. & 175. Alfar. d. gl. 20. n. 158. & 309. Santarell. de
 hæresi capt. 24. dubio 3. n. 1. Roxas de hæresi assertione 22
 n. 241. Zanchinus vbi sup. n. 6. Simanch. d. cap. 9. n. 27.

This.

Ths. Sanch. d. cap. 22. n. 68. Quemada d. q. 7. n. 2. Surdus
decisi. 247. n. 77. Farinat de hæresi q. 190. §. 5. n. 76.
Castillo de alimentis d. cap. 57. n. 5. Couarr. de spons. 2.
parte, cap. 6. §. 8.

5. Quæ doctrina limitanda venit, quando res extat in
bonis delinquentis, vel eius pretium versum fuit in utili-
tatem ipsorum bonorū; tunc enim tenetur Regius fiscus
soluere creditoribus id, quod versum est in bonorum uti-
litate, Ths. Sanch. d. cap. 22. n. 70. Farinat, d. q. 190.
§. 1. n. 28, non ex eo, quod contractus fuisset validus, nec
civilis obligatio producta. Castell. de aliment. dict. cap.
57. n. 5. sed ex quadam equitate naturali. argu. t. s. in l.
Si me, & vicium 32. ff. de reb⁹ creditis si cert. pet. & ne
Fiscus Regius cū alterius iactura locupletetur, quod ius
non patitur. l. Nam hoc natura 14. ff. de condict. indeb.
& expresse decisum extat per dict. instruet. Hispal. cap.
6. ubi *Saluo si en lugar de las tales ventas, ò obligaciones pare-
ciese, y se hallase el precio, ò otra cosa equivalente en los bie-
nes de los tales hereges*: Ths. Sanch. d. cap. 22. n. 71. Farina-
nat dict. q. 190. §. 5. n. 78. Alfar. dict. gl. 20. n. 310. Si-
manch. dict. cap. 9. n. 39. Sousa in aphorism. lib. 3. cap.
16. n. 18.

6. Aliqui extendunt hanc limitationem quādo hære-
ticus alienauit aliqua bona ex causa necessaria, puta, pro
alimentis sui ipsius, & familiæ Surdus de alimentis, tr. 1.
q. 129. n. 7. & tr. 8. privilegio 59. n. 17. Castillo, d. cap.
137. Gutierr. Canoniarū qq. cap. 5. n. 84. Siman. d. cap.
9. n. 25. vbi pro vestitu, & medicinis alijsque eiusdē ge-
neris rebus, Ant. Gom. d. cap. 14. n. 6. vbi pro consuā-
dis, aut reparandis bonis, Farinat. d. q. 190. §. 5, n. 78. &
57, & d. q. 164. n. 717, & ad quæ omnia Fiscus teneretur
dum sententia declaratoria delicti non est subsequata, Ths.
Sanch. d. lib. 2. c. 22, n. 70.

7. Et licet Peregrin. Surd. Molin. Azor. Hermosilla,
Bonacina, Sanch. & alij, existimauerint valere contra-
ctus factos ab hæreticis ex causa necessaria per leg. aliena-
tiones, 13. ff. Familix herciscundæ: eis tamē assen-
tire non possumus per t. x. qui cauillari non potest in l. 5.
audi d. 117

787
et. 25. par. 7. ibi: *E aun de mas de esto, vñdida que le obiesse
fecho, ò, que ficiesse el à otro, de aquel dia en adelante, que le
entro en el coraçon fazer esto, non queremos que vala;* & lex
generaliter loquēs, generaliter debet intelligi, l. de Prae-
sio §, ff. de publiciana in rem act. cum vulgatis, & qui to-
tum dicit nihil excludit l. Iulian. ff. de leg. 3, quia si legis-
lator aliud voluisset, expræssisset, l. Vnica §, fin. C. de ca-
ducis tolend: specialis namque est hæc decisio in causis
Maurorum, & Hæreticorum, quia grauius est Diuinam,
quam humanam lædere Maiestatem, cap. Vergentis ex-
tra de hæret. auth. Gacaros, C. eodem tit. confert etiam
doctrina, Castill. lib. 6, controuers. cap. 20, n. 2, & 3. *¶*
de alimentis, cap. 137, n. 35, sustinentur tamē præd. alic-
nationes ex equitate iuxta iura in l. sine, & titiū, ff. de reb.
cred. l. Nam hoc natura, ff. de condiçt. indebiti: & ita
existimabamus prædictos authores intelligendos esse
propter iura, & authoritates, quas supp. num. 1. 2. & 3.
retulimus.

8, Cui autem incumbat probare res, vel pecunias ver-
sas fuisse in bonorum utilitatē, vt sic Fiscus teneatur eas
soluere, vel non? resolutiue dicendum est onus probandi
ad emptorem, aut mutuantem pertinere; in dubio enim
locupletior, quis factus non dicitur, Menoch. de recup.
possess. remedio 15. n. 386. Surd. conf. 290. n. 50. præte-
rea, quia cū Fiscus Regius à die cōmissi criminis habeat
dominium, & administrationem in bonis delinquentis,
(solutis prius creditoribus) & sit in possessione tempore,
quo pulsatur à creditoribus necessario sequitur, quod si
aliquis exigat ab eo res, vel pecunias debet probare in
Fisci utilitatem conuersas esse, vt vel sic nō obstante suo
antiquiore iure teneatur eas soluere. Simanch. d. cap. 9
n. 39. vsque ad 52. Quemada, d. q. 7. & refert Sanch. d.
lib. 2. cap. 22. n. 72. vbi recte explicat qualiter sit proban-
dum, & resolutiue concludit sat esse, si per coniecturas
probabiles hoc fiat sequitur Farin. d. q. 190. §, 5. n. 68.

9, Diximus autem Regium Fiscum non teneri solve-
re creditoribus, nisi in casibus enumeratis, sup. n. 5. &
6, quod tamen intelligendum, & accipiendum est in con-
tractibus

tractibus initis post crimen commissum; cæterum si debita fuerunt contracta ante delictum tenetur Regius Fiscus satisfacere creditoribus si bona delinquentis ad hoc sufficiant, ut per Jacob. de Grassis, lib. 2. suarum decisionum, cap. 11. n. 28. Simâch. d. cap. 9. n. 55. tenet. Farinat. de hæresi, q. 190. §. 1. n. 28. & expresse deciditur in l. 2. et. 2. p. 7. Thom. Sanch. d. cap. 22. n. 74. Quod si quæras cui incumbat probare debita esse contracta ante, vel post delictum? Vide. Thom. Sanch. d. cap. 22. n. 77. ubi concludit Regio Fisco incumbere onus probandi debita fuisse contracta post delictum commissum: quia cum constat de debito, creditor habet fundatam suam intentionem, ut sibi solvatur à debitore, & quocumque in eius bona succedenti; exceptio autem Fisci (quo se hac obligatione liberet) est, ea contracta fuisse post commissum crimen: ergo Regij Fisci est hanc exceptionem probare.

20. ¹⁰¹Ulterius sciendum est, quod Regius Fiscus §. Inquisitionis licet adquirat dominium bonorum mobilium, & immobilium iurium, & actionum (solutis prius creditoribus anterioribus) tamen intelligendum, & accipiendum est de bonis in quibus hæreticus habebat verum dominium, id est, non revocabile; nam licet maritus dicatur dominus rerum dotalium constante matrimonio, l. Doece ancillam (de rei vindicat. l. Dotis fructus, 7. §. 3. ff. de iure dot. l. In rebus 30. C. eodem et. arg. rxs. in l. Vxor, §. ff. de donat. inter virum, & uxorem; tamen ex delicto viri non confiscatur dos vxoris Catholicæ, l. Quisquis §. vxoris.) ad leg. Iull. Maiest. l. 2. et. 2. p. 7. l. 10. et. 9. lib. 8. nouæ Recop. rxs. expressus de iure Canonico, cap. decreuit de hæres. in 6. Farinat. præx. crim. q. 25. n. 111. & q. 190. §. 3. n. 43. Cantera, de hæresi, n. 22. & communiter interpp. indictis iuribus.

11. Et licet aliqui viri docti existimauerint prædictam limitationem esse dotis privilegium; eis tamen à sentire non possumus; siquid præd. decisiones iuris principiis, & regulis ordinariis maxime adaptantur, potius enim sunt declarationes iuris, quam dotis privilegium; etenim iure dubitari poterat, an dos vxoris Catholicæ; confiscetur prop-

304
propter delictum viri? Quod dicendum videbatur; quia
si Fiscus Regius acquirit dominium bonorum delinquentis,
& maritus dicatur Dominus rerum dotalium constante
matrimonio; dicendum videbatur, quod propter
delictum viri debebat confiscari dos vxoris, & ad tollē-
dam hanc rationem dubitandi decreuit summus Ecclesiæ
Antistes Innoc. 4. *Quod propter hæresim maritorum vxorū
Catholicarum dotes non debeant confiscari; nisi tempore
contractus matrimonij conscientia fuerint delictorum;* Tunc
enim propter factorem, id est propter proprium delictū
confiscantur: nam licet maritus dicatur dominus rerum
dotalium constante matrimonio, vt supra diximus: tamē
cum non sit vere Dominus, sed tantum per fictionem,
vt ait imperator in d. l. In rebus C. de iure dotiū, & licet
habeat dominium civile, est tamē reuocabile per vxorē,
in qua remanet verum, & naturale dominium, suspensum
tamē, & sopitum durante matrimonio; quod dissoluto vi-
res accipit, & à quocunq; possessore res suas dotales vindicet
mulier argum. rxs. in l. In rem. ff. de rei vindicat,
vel, eas conducit ex lege Iulia. Hæc conditio ff. soluto
matr; qua propter cum maritus non sit vere, & proprie
dominus rerum dotalium (quæ æstimatæ non fuerunt)
recte decreuit Pontifex propter maritorū hæresim vxorū
Catholicarum dotes non debent confiscari, Anaya
in l. Vnica C. de pœnis Fiscal. credit prefer. n. 67.
12. Quæ interpretatio sumitur ex d. cap. cum secunda
leges Ibi. bona *Hæreticorum*, Id est bona in quibus
ipse hæreticus, habebat verum, & irreuocabile dominium,
non vero illa in quibus tantum habet dominium civile,
ad quod notandum est verbum illud *Hæreticorum*, Quod
est genitiui casus, vt denotet dominium in propriis, & ri-
gorosa significatione, l. 2. C. de relig. & sumpt. funer. quæ
exornat Bart. in Rubrica, ff. de noui operis nuntiat. Cas-
tello lib. 4. controu. cap. 58 n. 7. & licet verum sit, quod
in largissima significatione extendatur ad possessionē, de-
tentionem, & vtile dominium tantum: tamē in matē-
ria de qua agimus scilicet, in confiscatione esse sit odiosa,
debet restringi, & accipi in propriissima significatione.

Conducit

Cōducit Cātera vbi proxime, n. 19. Farinat, prax, crim.
q. 25. n. 21. Decius consil. 310. & consil. 438. Roland.
consil. 97. n. 17. vol. 2.

13 Amplius roboratur interpretatio ad t. m. in d. cap.
decrevit: nam si post cōmissum crimē hæreticus accipiat
dotem in pecunia numerata, quæ postea extincta propo-
natur; mulier nihil ex bonis hæretici deducere debet,
quia hæreticus, bona illa pro restitutione dotis hipotecā-
re non potuit; cum eo tempore in Fiscum trāsata essent,
l. Quæ prædium, C. si res aliena, quapropter mulier in
exactione dotis traditæ hæretico post crimē commissū,
per inde haberi debet, ac si esset creditor priuatus, quia
nullum habet priuilegium, A costa de priuil. cred. Reg. 2
ampliat. 7. n. 203. & 204. quapropter si dos tradita hære-
tico (post crimen commissum) fuit constituta in pecu-
nia (licet mulier sit ignara delicti) tamē adstringitur pro
bare pecuniam extare, vel res emptā cum illa pecunia,
aut versam esse in bonorum vtilitatem, ad hoc, vt Fiscus
teneatur soluere iuxta ea, quæ diximus sup. n. 5.

14 Cæterum si dos fuit constituta ante delictum, tūc
Fiscus tenetur, quia maritus recipit dotem tempore, quo
habebat bona, quæ tacite fuerūt obligata pro restitutione
dotis, & ita intelligēdus est t. x. in l. fin. §. vxores C. ad
leg. Iull. Maieft. l. 77. Tauri, A costa d. ampliat. 7. n. 203.
quia si mulieri tāquā creditrici mariti fiscus dotē soluere
tenetur, a fortiori creditorib⁹ mariti; quorū causa in hac
specie equiparatur l. Si marito, ff. soluto matr. & licet
dos vxoris, illius bona, & lucra, pro mariti delicto in
hoc crimine nō cōfiscentur; iuxta iura modo aducta scili-
cet, l. 77. Tauri cum l. Final. §. vxores C. ad leg. Tull.
Maieft. Amaya in l. Vnica C. de pænis Fiscal. cred. n. 67.
inde tamen inferri non potest, quod mulier pro exactio-
ne suæ dotis; aliorum creditorum regulis mētiri non de-
beat: cum in hac specie nullū habeat priuilegium Aco-
sta, d. Regula 2. ampliat. 7. n. 204. quo loci nequaquam
loquitur A costa, vt quidam autumant; de confiscatione
dotis, sed mouet quæstionem in quib⁹ casibus teneatur
Fiscus soluere creditorib⁹ ex bonis cōfiscatis, quæ sunt

C

ipsi.

ipsissima verba, n. 70. non enim ignorabit decisio-
 nis in d. cap. decrevit sed eam supponit, & n. 173. decidit,
 quod quando bona confiscantur propter delicta, in quibus
 delinques amittit dominium, & administrationem bono-
 rum ipso iure a die commissi criminis ut accidit in crimi-
 ne hæresis nullatenus tenetur Fiscus solvere creditoribus
 debita contracta post crimine commissum, quia contractus
 vires non fortuitur ex l. quæstum, ff. qui, & a quibus l.
 Ex iudiciorum, 20. ff. de accusat. l. 37. ff. 25. p. 7. & ideo
 Fiscus non tenetur, nisi in quantum factus est locupletior
 iuxta superius dicta n. 5.

ARTICVLVS II.

13. **H**IS ita breuiter prælibatis, accingamur iam
 ad propositam difficultatem; & quod Fiscus
 pati debeat hanc monetæ et ofæ dimi-
 nutionem, quin creditores sentiant aliquod damnum se-
 quentia vrgere videntur: 1. nam ut supra, n. 71. probaui-
 mus in delictis læsæ Maiestatis Diuina, ipso iure a die co-
 missi criminis transfertur dominium bonorum in Fiscum,
 ex d. cap. cum secundum leges De hæres. in 6. & instr.
 supra relatis: diminutio autem monetæ, & omnes casus
 fortuiti cedunt periculo dominorum, l. Pignus, l. Quæ for-
 tuitis C. de pign. actione l. necessario 3. ff. de periculo,
 & commodo rei vend. Bart. in l. Siquis nec causam, n.
 14. ff. si centum petat, Menoch, de arbitr. casu 232. & consil.
 122. n. 441. consil. 854. n. 27. Salgad. lab. cred. 3. p. cap.
 17. n. 15, Larrea, decis. 75. n. 14. eum igitur dominium
 bonorum hæretici sit apud Fiscum necess. fatendum est,
 quod monetæ diminutio, & omnes casus fortuiti ad eum
 pertinent.

16. **S**ecundo: nā si propter aliquam rationem, Fiscus
 Regis liberaretur à periculo diminutionis monetæ,
 maxime, quia est debitor certæ, & designatæ speciei, qua
 perempta liberatur debitor, l. Quod te mihi 3. ff. de reb.
 cred. si l. Si ex legati causa 23. ff. de v. oblig. Donell. in
 d. l. Si ex legati causa: ac in casu de quo disputamus nulla
 certa,

certa, & designata species debetur, immo vero quãtitas; ac per consequens Fiscus est debitor generis, quod nunquam perit, l. Incendium, ff. de C. si certum petatur, l. In ratione, 30. §. fin. ff. ad leg. Falcidiam, Hermosilla, ad l. 10. et. prim. p. 3. gl. 2. n. 7, Salgad. d. 3. p. cap. 11. n. 22. Menoch. d. consil. 232. ergo mitũ non erit si Fiscus teneatur soluere creditoribus absque aliqua diminutione cum sit debitor generis, & quantitatis,

17. Tercio: nam, & sicutemus Regium Fiscum esse debitorem certæ, & designatæ speciei, ac teneatur integre satisfacere creditoribus propter commissam moram; siquidem in his causis procedendum est summarie, & sine dilatione, Salicet, in l. Si quis post hac n. 1. C. de bonis proscriptis. Fatinat. in prax crim. q. 25. n. 176. sed creditores lites sunt contestati multo ante monetæ diminutionem, & sumptibus satis vexati, eas prosequuntur coram iudice bonorum confiscatorum; igitur Fiscus est debitor morosus, qui non liberatur etiam si casu fortuito res perierit, l. Si ex legati causa 23. ff. de verb. oblig. vbi Bonnell. Menoch. consil. 293. n. 70. & consil. 387. n. 24. ac per consequens omni euentu teneatur Regius Fiscus satisfacere creditoribus absque aliqua diminutione cũ malæ fidei possessor efficiatur post lites contestationem, l. Consuluit 20. §. petitam ff. de petit. hæred. Menoch. consil. 387. n. 48. late lass. in d. lege, Si ex legati ff. de verb. obligat.

18. Quarto facit pro creditoribus; quia omnes actiones tã activæ, quam passivæ transeunt in Fiscum, l. 2. C. ad l. lul. de vi pub. l. Si ademptis C. de sent. passis l. Si ut proponis C. de bon. damnat. Guarin. de confiscat. num. 13. ampliat. 22. Gratiam discept. for. cap. 423. à n. 14. cap. 840. n. 36. Carleual, de iudicijs et. 2. disp. 7. n. 30. Oley de cess. iniurio et. 3. q. 9. n. 27. & et. 6. q. 11. n. 45. & hæredis locum seu vniuersalis successoris vicem occupat, Fatinat. prax. crim. q. 25. n. 161, Ths. Sanch. d. lib. 2. cap. 30. n. 85. & 88. at que hæredes seu vniuersales successores integre teneantur soluere creditoribus si bona delata sufficiant licet inventariũ confecerint, l. Vnica C.

vt heredibus, & contra hæredes, & in Fisco prob. ex l.
Quod dicitur, 17. ff. de iure Fisci, & ibi notat Cuiat; quia
cum in vniuersum ius defuncti succedant, & eius personã
representent auth. de iure iurãd. à moriente præst. l. Hæ-
reditas ff. de verb. sig. per quasi contractum obligantur
creditorib⁹, §. hæredes inst. de obligat, quæ ex quasi con-
tr. vbi Ant. Pich. igitur diminutio monetæ non debet
præiudicare creditoribus.

19. Ad stipulatur etiã, quod Regius Fiscus habet ad-
ministrationem omnium bonorum delinquentis, & eis
vritur subastando, permutando, siue donando; atqui si
sequestratores, vel depositarij certarum specierum, vel
obsignatarum quantitatum, eas expendat, vel, consumat,
manent obligati, sicuti generis debitores, quia per con-
sumptionem reconciliatur dominium, & paratur, mutua,
ac in omni euentu tenentur, vt late, & doctè Menoch.
de arbitrarijs cassu, 232. Salgad. d. 3. p. cap. 11. Castillo,
lib. 3. controu. cap. 16. Larrea, deciss. 14; ergo Fiscus
Regius tenetur integre, & sine diminutione prædictis
creditoribus soluere. Tū etiam, quia ex prædictoꝝ doct-
trina, maxime Salgadi, diminutio monetæ existentis in
administratione concursus cædit in damnū posteriorum
creditorum, nō anteriorum, qui proprius sunt soluendi
ex bonis existentibus apud sequestratorem; cum autem
bona hæreticorum sint apud sequestrum, ex quibus bonis
creditores ius suum consequi debent, prius quam Fiscus,
qui in hac specie nullum habet privilegium, l. Vnica C.
de pœnis Fiscal cred. præf. vbi Amaya, l. Non possunt l.
Quod dicitur, ff. de iure Fisci, Cuiat in notis ad dictam
legem. non possunt; dicendum videtur, quod diminutio
monetæ debet cædere in damnum Fisci Regij non vero
creditorum.

20. Vltèrius conducit doctrina septim de Cathol. inf
tit. cap. 9, n. 38. quam refert, & sequitur Thom. Sanch.
d. lib. 2. cap. 22. n. 71. vbi disputat an ad hoc vt Regius
Fiscus teneatur soluere creditoribus ratione vtilitatis
præceptæ necesse sit, quod ipsa vtilitas duret tēpore, quo
Fiscus à creditoribus conuenitur; adeo vt si non extaret
sed

sed casu fortuito periret nō teneatur Fiscus, quod voluit Vazquez, l. 2. q. 96. disput. 172. cap. 2. n. 9. & ito: & concludit, Thom. Sanch. doctrinam septim. esse verriorem scilicet, quod Regius Fiscus tenetur ratione utilitatis perceptæ etiam si casu fortuito res perierit; ex qua doctrina aperte depromitur, quod licet utilitas percepta à Regio Fisco non duret sed casu pereat vt contingit in diminutione monetæ, si tamē remaneant bona ex quibus creditores ius suum cōsequi possint omne damnū superueniens debet ad Fiscum pertinere, nec ob id creditores sunt fraudandi.

21. Ul. Ultimo tandem pro creditoribus facit, nam. & si daremus quæstionem hanc pro vtraque parte dubitabilē, & ancipitem esse habemus intentum: siquidem certum est in dubijs quæstionibus contra Fiscum pronuntiari debere, vulgariis t̄s. in l. Non puto 10. ff. de iure Fisci iuncta communi interpretatione, Larreæ. allegat. fiscal. in proxm. n. 9. vbi refert illud Trajan. in Panegirico: *Quæ præcipua tua gloria est sæpius vincitur fiscus, cuius mala causa nunquã est nisi sub bono Principe*: afert etiam mirabile dictū illius Magnanimi, atque prudentissimi Principis Philippi II. Hispaniarum Regis, qui cum esset in villa del Escorial anno 1570. & illum adiret Doctor Velascus, cōsiliij sup̄remi, & cameræ Senator, vt consuleret de causa, quæ maxime augetet eius Regale patrimonium respōdit magnificus, & prudētissimus Rex: *Doctor semper in cura habe, & renuntia senatui, indubio semper contra me iudicandū*: refert Porrenus deditis, & factis Philippi II. cap. 10. à quo Larrea mutuatus est; hæc sunt validissima iurium, & authorum fulcra, quibus creditores tueri se possunt.

ARTICVLVS III.

22. **C**ÆTERVM vt pro Fisco respondeamus sequentia nos mouent; primum muneris fiscalis, & Regij Patrimonij aduocati, obligatio, qua districtē præmimur fiscalia iura, & Regium Fiscum prouiribus defendere, l. 1. tt. 13. lib. 2. nouæ recop.

D faciunt,

faciunt, l. 20. ff. l. 20. ff. l. 20. d. lib. 2. nouæ rocop. Larrea alleg. Fiscal. allegat. 7. n. 15. & 18. ratione tamen naturali, & fundamentis iuridicis doctorumque opinamenti innixi. ne Imp. pœnas incurramus, l. Vniuersi, C. vbi causæ fiscales, & quas in eius explicatione expendit, Larrea vbi proxime D. D. Ioannes de Escobar à corro de puritate prob. 2. p. q. 3. n. 35; nam licet Fiscalis diligens esse debeat argum. tutoris, l. Quoties §. sicut. ff. de adm. tutor; nec eius desidia aliquod detrimentum Fiscum pati oportet ex l. Fin. C. de bonis vacant, lib. 10. diligentiam vero, quæ iuri congruat facere debet, l. Iustos, C. de iure Fisci; lib. 10. & solum eas lites prosequi in quibus ius Fisco fuisse constiterit ex d. l. Quoties §. sicut ff. de adm. tut.

23. Semper enim bonam fidem agnoscimus, & nequā quā animum nostrum occupabit lites prosequi in quibus, iudicaremus Fiscum non habere manifestum ius; & etenim præ oculis semper habemus illam Vlpiani sententiā relata in l. 7. ff. de iust. & iure, cuius hæc sunt verba; *Iustitiā nanque colimus boni, & æqui notitiam profitemur Equum ab iniquo separantes, licitum ab illicito, discernentes; Nec inmemores sumus Ciceronis oraculi, lib. 3. Officiorum ibi, Vt enim, quod turpe est, id quamuis oculis iur tamen honestum fieri nullo modo potest: ad stipulatur Calsiodo, Varr. epist. 22. ibi: Sume igitur Fisci nostri tuenda negotia in utendis officij tui privilegijs predecessorum exempla secuturus ita ergo per medium iustitiæ tramitem moderatus incede, ut nec Calumniæ innocentes graues, nec iustis petitionibus reventatores exoneret; illa enim vera lucra indicamus, quæ integritate suffragate percipimus; Sed ne tēpus blandis verborū lenocinijs impendere videamur, ad scopū sagittas dispergimus, nam vt dixit Philo. lib. de sacrificio Abeatis; *Quemadmodum sagitari scopo aliquo, sibi proposito conatur, omnia tela in eum defigere; ita orator de re quadam dicturus omnem orationē ad rei alicuius finem refert sententiāsque omnes ad certum quondam scopum dirigit; Præmittimus tamē scopum nostrum aliquibus novum videri sed, quia con-**

forme

forme iuris dispositionibus existimamus non dubitamus in arenam descendere iuxta illud Seneca, epist. 42. ibi *eximia vero ipsa raritate commendat*, Iubenal. saty. 17. in fine *voluptates commēdat rarior usus*. Marcial lib. 7. Epigram. 209. & lib. 4. epigram. 22. Barb. de vniuers. iure Eccles. cap. 36. §. 2. n. 179. ad rem igitur.

24. Deliquit hæreticus, & statim, (per legem) publicantur bona, cōcurrunt creditores, concurrens etiam Fiscus ad cumulum bonorum, vt creditor priuatus; creditores adquirūt à principio, quod ipsis debetur, in reliquis autem bonis (solutis prius creditoribus) subintrat dominium Fisci; ergo si ex post facto diminuantur bona, vt accidit per diminutionem monetæ, necessario fatendum est, quod inter creditores, & Fiscum, pro rãta crediti debet distribui monetæ erosæ diminutio.

25. Quod Fiscus cōcurrat, vt creditor priuatus ad capiēda bona hæreticorū id est, ad percipiēda cōdemnationē hæreticis imposita ex præssē probari videtur ex tñ. in l. Nō possunt, i. ff. de iure Fisci cuius hæc sunt verba; *Nō possunt vlla bona ad Fiscū pertinere, nisi quæ creditoribus superflutura sunt*: Hæc est decisio laboleni ad quæstionem propositam in tñ. & reddit generalem rationē scilicet, *Id enim bonorum cuiusque esse intelligitur, quod veri alieno sua per se*. l. Subsignatum, §. bona ff. de v. signifi. l. Mulier, 72. ff. de iure dot; nam cum verteretur quæstio apud C. S. labolenū, vtrum Fiscus adquiret dominium omnium bonorum rei deportati, vel in metallum damnati? Respondet consultus in suo lib. 9. Epistolarum, secundū decisionem, l. 1. §. an bona ff. de iure Fisci; *Non presumunt vlla bona ad Fiscum pertinere nisi, quæ creditoribus superflutura sunt*, id est, Fiscus tantum acquirit dominium illorum bonorū rei deportati, vel in metallum damnati, quæ creditoribus superflutura sunt, nam vt ait Iacob. Cuiat in notis ad hunc tñ. Amaya, in l. Vnica C. de pœnis fiscal. cred. præf. Fiscus non habet priuilegium ad hoc, vt præferatur creditoribus in bonis publicatis, seu confiscatis, sed iure priuati vtitur Fiscus, l. In summa 17. l. Res quæ §. 1. l. Quod placuit 37. l. Arrianus 47. ff. de iure Fisci

-imob

&

& solutis prius creditoribus ex causa ciuili in reliquis bonis sub intrat dominium Fisci.

26. Quia cum Fiscus non succedat in vniuersum ius, sed tantum occupet bona, quæ vere, & proprie erant rei delinquentis, & bona dicantur, quæ *beant*, id est, quæ *profunt*, l. Bonorum 49. ff. de v. signif. quod non euenit in his, quæ a creditoribus sunt auferenda, quia plus in commodi, quam utilitatis habent, l. 38. ff. de v. sign. ideo bona, & hæreditas distinguuntur, l. 23. ff. de legatis 3. l. Cogi. 76. §. 1. ff. ad Treb. quia in hæreditate transcunt onera, in bonis autem non item, l. Vltim ff. de vsufr. legat. l. 1. §. 69. ff. ad leg. Fale. Gothofr. in d. l. Subsignatum, §. bona: ideo accurate inquit labolenus, *Non possunt vlla bona* (Id est omnia bona). *Ad Fiscum pertinere*: Sed ea tantum, quæ creditoribus superfluta sunt, & hanc sententiam præfensit, Amaya in l. Vnica C. de pœnis Fiscal. credit. præferri. n. 55. cuius hæc sunt verba: *Secundū argumentum nõ obstat: quia respondeo verum esse ex die commissi delicti dominium bonorum in Fiscum transferri ministerio legis: sed, hoc intelligendum esse de eis bonis, quæ erant propria sedemita, qui filios non habebat cum ipsi creditores sint, ut probauimus, condemnationi præferuntur.*

27. Nam cum in argum. proposito n. 48. asseruisset, quod per delictum sodomix ipso facto confiscatur bona, quorum dominium ipso iure transfertur in Fiscum: si delinquens haberet filios, necessario dicendū videretur, quod per confiscationem bonorum patris, legitimæ etiam filiorum confiscarentur? Et ad diluendum, hoc argumentum, probat filios sodomix esse creditores in legitima portione sibi debita ex iure naturali, l. Nam, & si parentibus 15. ff. de in c. fficioff. testam. l. Cum ratio ff. de bonis damnat. l. Quia ff. pro sotiõ l. 1. §. largius ff. de success. edicto, l. 2. C. de inofficioff. donat. quo præsupposito, inquit Amaya, quod licet confiscatio bonorum transferat dominium in Fiscum ministerio legis debet intelligi, non de omnibus bonis, *Sed de eis, quæ erant propria delinquentis solutis prius creditoribus*, In quorum numero recensentur filij, quia propter in crimine sodomix non transfertur domi-

dominium in Fiscum illorum bonorum, quæ à filiis, & creditoribus sunt auferenda, ratione legitimæ portionis ipsis debitæ iure naturali, l. Papinianus 8. §. quis impubes. ff. de in officios. testam. Amaya ubi sup. n. 43.

28. Insuper notandum est, verbum illud, *pertinere*, dictæ legis non possunt ff. de iure Fisci, quod ad ius, & dominium, refertur, l. verbum pertinere 181. luncta l. bonorum 49. ff. de verb. significat, quia nō dixit consultus, *peruenire*, quod est capere cum effectu, l. nomen filiarū 164. §. fin. cum lege sequenti, l. 171. ff. de verb. signif. sed, *pertinere*, ac si dixisset; licet Fiscus à die cōmissi criminis adquirat dominium bonorum delinquentis; nō tamen eorum, quæ à creditoribus sunt aduocanda; quia horum bonorum dominium non potest ad Fiscum pertinere, id est, nullom ius habet Fiscus in illis bonis, quæ prius à creditoribus sunt auferenda.

29. Et licet verbum, *pertinere*, latissime pateat, ut pertinere ad nos etiā dicamus ea, quæ in nulla causa (scilicet dominij, aut possessionis) eorū sunt, sed esse possunt; ex d. l. Verbum pertinere, 121. ff. de verb. sign. Larrea alleg. fiscal. 89. n. 11. tamen ait consultus labolenus in d. l. 11. *Non possunt vlla bona ad Fiscum pertinere nisi, quæ creditoribus superfutura sunt*: id est, nullo casu, nec in vllō euentu, possunt ad Fiscum pertinere (nec ratione dominij reuocabilis, nec ratione possessionis) ea bona, quæ à creditoribus sunt aduocanda; ea enim est vis negationis, qua vtitur labolenus in d. l. Non possunt; quia (ut inquit Philosophus) negatio est malignantis naturæ, & quidquid, post se inuenit destruit, & eius oppositum reddit.

30. Potuit nāque controuersia oriri apud labolenū, ex hac coniectatione, in Fiscū transeunt omnes actiones tam actiuz, quā passiuæ, & hæredis locum, seu vniuersalis successoris vicem occupat: ergo sicut hæres, vel vniuersalis successor à principio acquirit dominium omnium bonorū, quæ sunt in patrimonio defuncti, ita pariformiter Fiscus succedendo in bonis rei damnati acquirit omnium bonorum dominium: cui hæitationi respondet consultus, *Non possunt vlla bona ad Fiscum pertinere nisi,*

E

quæ

quæ creditoribus super futura sunt: quia per delictum lesæ
 Maiestatis publicatur bona à die commissi criminis per
 dispositionem legis, & statim concurrunt creditores ad
 cōsequendum ius suum, concurrat etiam Fiscus ad conse-
 quendam condemnationem delinquenti impostam, &
 cum in hac specie non reperitur priuilegiatus, præferuntur
 creditores ex causa civili, l. Vnica C. de pœnis fiscal. cred. præf. Amaya in eadem lege n. 1. & his prius satisfac-
 tis, *per legem*, in reliquis bonis subintrat dominium Fisci,
 quæ videtur genuina decisio dictæ legis non possunt.
 31. Cum ergo Fiscus non adquirat dominium bono-
 rum pertinentium ad creditores dubium non est, quod
 diminutio bonorum postea superueniens prorata est dis-
 tribuenda inter creditores, & Fiscum; omnes enim à prin-
 cipio, id est, in die commissi criminis, concurrunt ad cum-
 ulum bonorum, & creditores, vt pote ex causa civili
 præferuntur, & per dispositionem, *legis partem faciunt*, in
 cumulo bonorum, & satisfactis prius creditoribus, in re-
 liquis bonis subintrat dominium Fisci. Ergo si ex post fac-
 to, coaceruatio bonorum diminuantur pro rata distribui
 debet ratione diuisionis antea actæ: quia Fiscus nequa-
 quam adquisiuit dominium bonorum pertinentium ad
 creditores, neque è contra; à principio enim inducta est
 diuisio bonorum per legem, vt ex mente iuris C. S. la-
 boleni in d. l. non possunt, facile percipi potest expræsse
 Ths. Sanch. d. lib. 2. cap. 14. n. 10. ibi, *ratio est: quia*
in eo casu, à lege est constitutum, eo punieto, quo delictum com-
mittitur, bona publicari, ac tunc lex fert sententiam: iudex au-
tem sententiam pronuncians nihil aliud efficit, quam declarare
hos legis pœnã incurrisse: & ideo in his delictis sola pœna cri-
minis declaratoria desideratur, Bursatus consil. 289. n. 10.
 vol. 3. & præsentit Cuiat in notis ad illam legem, Amaya,
 in d. l. Vnica C. de pœnis fiscal. cred. præf. n. 35. respon-
 sum enim laboleni iuris principijs maxime adaptatur, si
 veram decidendi rationem assequamur.
 Sed, vt promissa opere impleamus, sciendum est,
 viuentis nullam esse hæreditatem, l. 1. ff. de hæred. vel.
 act. vendita, l. Quæ superstitis ff. de adquir. hæred. l. 3. ff. de

de interr. act. cap. cum marthæ de celebrat. miss. nam vt
 inquit D. Paulus ad Hebræos, *Testamentum morte confr-*
matur; cum ergo delinquens non moriatur naturaliter,
 sed tantum ciuilitè arg. txs. in l. Verū. §. vltim. ff. pro
 sorio, l. 7. §. fin. ff. de bonorū poss. contra Tab. l. 4. §.
 si deportatus, ff. de bonis lib. Cuiat lib. 3. obs. cap. 70. Ant.
 Fab. in papiniana, tt. 71. principio 3. illat. 16. & tt. a 6.
 principio 1. illat. 11. Amayalib. 2. obs. cap. 11. n. 3. & 4.
 & in d. l. Vnica n. 23. non potest dici hæreditas eius bona,
 nec Fiscus ea occupat titulo successions, Paz detenuta 2.
 p. cap. 31. n. 70. Larrea decis. Gran. 35. n. 45. sed vindic-
 cat condemnationem impositam per legem; & sic notā-
 ter vtitur consultus Iabollenus illo verbo, *bona*, sine alio
 qua adiectione ad denotādum verbum illud esse iuris na-
 turalis l. Bonorum 49. Iuncta l. proprie bona 33. ff. de
 verb. significat. vt cum Bart. tenet Ægidius Bossius te-
 erimine lessæ Maiestatis n. 72. & quod non continet ius
 vniuersale veluti As, hæreditas, Grex, &c. neque facit
 quadam hæreditatis. Cogi 16. §. & similes ff. ad Trebell.
 & ibi Bart. Hug. Donell. lib. 7. Commēt. cap. 22.

33. Similiter etiam dicuntur bona hæreticorum in d.
 cap. cum secundum leges, & instruct. sup. relatis, ibi: *Los*
bienes de los tales hereges; Quibus verbis probatur Fiscum
 non esse hæredem Ths. Sanch. d. lib. 2. cap. 14. n. 4. 5.
 & 6. nec hæredis locum, aut vniuersalis successoris in
 omnibus vicem habere; plurima enim sunt iura, quæ nõ
 transeunt in Fiscum Ruinus consil. 23. n. 24. volum. 5.
 Peregrinus d. lib. 5. tt. 1. à n. 90; Bart. in l. inter eos, §.
 bona damnati n. 3. ff. de fideiuss. & in l. Si constante, §.
 si bona n. 2. ff. solut. mat. Alfar. d. gl. 20. n. 156. D. Her-
 mosin. alleg. fiscal. alleg. 1. n. 11. immo potius, quod Fis-
 cus occupat bona delinquentis, titulo cōtrario hæreditas,
 siquidem per delictum ita extingitur, & anihilatur perso-
 na rei, vt intestabilis reddatur, cap. excommunicamus,
 §. credentes, de hæret, in 6. auth. credentes C. de hæret.

Castillo lib. 5. controu. cap. 137. n. 38, 39. m. 1.
 34. Fiscus ergo vt creditor priuatus per legem, & vir-
 tute delicti commissi acquirit ea bona, quæ deducto Ære
 alieno

502
alieno supersunt, l. Mulier 72. ff. de iure dotium, l. Comb
emancipati §. illud ff. de collat. bonorum l. non amplius
ff. de legat. 1. l. Imperator 70. ff. de legat 2. Amaya ind. m
l. Ynica n. r. cum sequentibus, & hac ratione attenda, ait
cōsultus Iabolenus, *Non possunt vlla bona ad Fiscum per
tinere nisi, quæ creditoribus superfutura sunt*: Id est, cum
Fiscus nō sit hæres, nec personam defuncti representet nō
possunt alia bona ad illum pertinere nisi, quæ creditoribus
superfutura sunt; nam licet deportatus aut in metal
lum damnatus pro mortuo habeatur l. Verum §. vlt. ff.
pro socio l. 4. §. si deportatus ff. de bonis libert. Cuiat lib. 4
3. obs. cap. 10. ad aliquos tamen effectus habetur in con
sideratione vita damnati, veluti est hæreditas, vel fidei
commissum, de quo in l. Statius florus §. Cornelio felici
ff. de iure Fisci, Amaya lib. 1. obs. cap. 11, quapropter,
dicendum est, Fiscum non teneri de casu fortuito contin
genti, veluti est diminutio monetæ, in Ærealieno reper
to in bonis delinquentis; quia cū dominium Æris alieni
nō sit apud Fiscum, vt probauimus, merito monetæ æro
sæ diminutio ad creditores pertinet, & illorum periculo
perijt, ex l. Quæ fortuitis, l. Pignus C. de pignorat actio
ne cum vulgatis.

35. Augetur hæc consideratio, quia sententia decla
ratoria delicti retrotrahitur ad tempus cōmissi delicti,
vt communiter tradunt interpretes, Ths. Sanch. d. lib. 2.
cap. 22. n. 5. adeo vt nullum ius adquirat Fiscus per sen
tentiam, quæ tantum declarat factum legis, & lex statim
operatur ita, vt in die cōmissi criminis suos effectus pro
ducit, scilicet aufert dominium, & administrationem bo
norum delinquenti, & transfert illum in Fiscum: *ad quod
nec se est, vt ipsa lex prius satisfaciatur creditoribus* & his satis
factis in reliquis bonis, quæ vere, & proprie erant rei de
linquentis acquirit dominium Fiscus; & hoc factum le
gis, quod apud nos occultum manet aperitur, & declara
tur per sententiam.

36. Nam, vt inquit Bald. in cap. 1. de feudis sine culpa
non amit. quando confiscatio fit ipso iure, sententia non
est, necessaria ad esse, sed ad executionem, sequitur Greg.

Lopez,

Lopez, in l. 4. tt. 2. p. 7. Castro de lege pænali, lib. 2. cap. 15. Ruinus consil. 181. vbi, *Quod in causis in quibus requiritur declaratio, intelligitur quoad executionem, non quoad substantiam*, Carleual. 2. p. disput. 2. n. 44. ita pariformiter sententia lata, per iudicem bonorum confiscatorum in fauorem creditorum tantum declarat, factum legis, sic que retrotrahitur ad reus delicti, si creditores contraxerunt ante delictum, vel ad tempus traditionis, rei, vel pecuniæ, si post delictum contraxerunt cum hæretico; igitur si sententia, tantum declarat factum legis, (*ideo dicitur declaratoria.*) & per legem facta fuit bonorum diuisio tēpore delicti, & Fiscus nunquam adquisiuit dominium bonorum pertinentium ad creditores, siquidem isti prius erant satisfaciendi, antequam Fiscus adquireret dominium; necesse est, quod monetæ diminutio non pertinet ad Fiscum.

37. Nec nos latet repugnantia verborum, quibus vsi sumus, semel, atque iterum asserendo, Fiscum esse dominum bonorum hæretici à die commissi criminis, & postea neruose defendo, quod Fiscus Regius concurret ad bona, vti creditor, cum cæteris creditoribus; quo modo igitur si Fiscus est dominus, eum appellamus creditorem? Contra txx. in l. Neq; pignus ff. de reg. iuris: creditor is tantum dicitur; qui debitorem habet obligatum, ad aliquid dandum, vel faciendum, & sic, qui habet actionem personalem; dominus autem rei, non habet debitorem obligatum, nec ullam aduersus eum actionem personalem. Salgado laborint. credit. 1. p. cap. 11. n. 97. facile tamen respondetur; quia nec nouum, nec insolens est in iure; nostrum appellare, quod nobis debetur, l. repetitio, 44. ff. de condict. indebiti, Pichard. in S. is quoque, instit. quibus, mod. re contrah. à n. 18. ita pariformiter, quod nostrum est, nobis debere dicimus; arg. txx. in l. Si ventri, 8. S. in bonis, ff. de privileg. credit. l. Si hominem, S. quotiens, ff. de depositi. l. Meorum, 91. ff. de verb. signif. l. 1. ff. de eo, quod certo loco. Præterea; quia per delictum hæresis publicæ cætur bona, statim à die commissi criminis, & formatur concursus per legem, sed in concursu creditorum, domi-

sinonice

F

nus

cessione vicem habere, nec potest Fiscus Regius, proprie, & rigore vocari successor hæretici, ad hoc, ut maneat obligatus creditoribus satisfacere; quin potius, re attentius, & cum iudicio considerata, Fiscus Regius non succedit, sed capit, & occupat bona, quæ vere, & proprie erant hæretici, titulo contrario successioni, id est, percipit condemnationem inductam per canones, quæ condemnatio, licet sit omnium bonorum, quæ vere, & proprie erant delinquentis, tamen per hoc non mutatur titulus, quo ea bona occupat, ministerio legis. Hucusque dicta pro Regio Fisco; intelligenda sunt, aduersus creditores ante delictum, de illis vero; qui post commissum crimen contraxerunt, abunde dicemus numeris sequentibus.

MINVS iuris habent; qui post commissum crimen contraxerunt cum hæretico; nam, ad hoc, ut Fiscus teneretur integre solvere prædictis creditoribus, necesse est, ut maneat obligatus, per aliquem ex modis à iure introductis, scilicet, contrahendo, aut, quasi contrahendo; delinquendo, aut, quasi delinquendo; sed nullo ex his modis obligatur Fiscus creditoribus, ut plusquam manifestum est; ergo male queruntur creditores, si monetæ diminutio eos attingat.

41. Subsistamus parumper, & rem clarius aperiemus: certissimum iuris principium est, hæreticum à die commissi criminis, amittere dominium, & administrationem bonorum, ut sup. n. 1. & 2. probauimus; quibus deficientibus, non potest hæreticus bona vendere, neque alienare, & generaliter, neque contrahere potest, l. Manichæos. §. præterea, C. de hæret. Castillo. lib. 5. controu. cap. 137. n. 35. Acced. in l. 1. tit. 3. lib. 8. nouæ recopil. n. 184. & si de facto fecerit, nec valet contractus, nec alienatio rrs. aureus. in d. l. 5. tit. 25. p. 7. adeo, ut Fiscus possit vindicari alienata prætio non restituto; pro ut in alienatione facta de re furtiua contigit, l. In civili, C. de furtis, l. 1. §. quæsitum ff. de separat. l. Si mancipium

Aduersus creditores post commissum crimen:

pium, C. de rei vindicat. l. Superemptione C. de evictio-
nibus, Herm. in l. 2. tit. 4. p. 5. gl. 7. n. 35. cum sequen-
tibus, Menoch. consil. 59. n. 20. Castillo de alimentis,
cap. 57. n. 4. Surdus privilegio 35. & expræsse deciditur
in nostro casu per instruct. Hispal. anno 1485. cap. 6.
ibi: *E podia el Fisco de sus Altegas demandar los bienes, q̄
los tales hereges ouiesen enagenado, y escusarse de pagar las
deudas, que los tales deuiessen por qualesquiera obligacio-
nes: vbi obiter notanda sunt illa verba, por qualesquiera
obligaciones.*

42. *Æquitate tamē naturali suadente ex l. Si me, &
titium 32. ff. de rebus cred. quam præ oculis semper ha-
bere debemus, l. Quod Ephesi ff. de eo, quod certo lo-
co; & quia ius naturæ non patitur neminem cum alte-
rius iactura locupletari, l. Nam, hoc natura, 14. ff. de cō-
dic. indebiti. deuentum est, quod si in bonis delinquen-
tis reperiat res aliena, cuius prætium non erat solutū,
restituatur vero domino; vel si hæreticus accepit mu-
tuum, quod conuersum fuit in vtilitatē bonorū reuera,
& cum effectu, solvatur mutuanti quantitas præstita, ne
Fiscus locupletetur cum mutuantis damno.*

43. *Idem dicendum est de v̄dicatione necessaria fac-
ta ab hæretico, & ad quæ Fiscus teneretur dum senten-
tia declaratoria delicti non est subsequita: & ratio est in-
promptu; quia si hæreticus tantum erat erogaturus ex
bonis fiscalibus, quantum accepit à mutuantē, vel emp-
tore, nil mirum, quod Fiscus teneatur id soluere, alias lo-
cupletaretur cū illorum damno, & cum in huiuscemodī
casibus ipsa vtilitas reperiat in bonis, dicendum est,
Fiscum teneri ratione dictæ vtilitatis in quantū ad eum
peruenit, & ita intelligendus est, Ths. Sanch. d. lib. 2.
cap. 22. n. 71. de quo infra latius dicemus.*

44. *Et vt Fiscus Regius nullum damnum patiatur,
& creditoribus omnib⁹ ius suum conseruetur iure cau-
tum est per legem, Res, quæ 22. ff. de iure Fisci, & sanc i-
tum extat per instruct. Abulensi. anno 1498. cap. 4. *Que
los Receptores al tiempo que se huuierē de hazer los secretos
de los bienes sean presentes con el Aguacil, y Notario de se-
cretos**

crestos, y escriua los dichos bienes, y assi escritos, y inuentariados los ponga en poder de los secretadores, y no se entrometan à tomar, ni tomen cosa alguna de ellos hasta ser confiscados: y si algunos bienes ajenos se hallaren entre aquellos, los Inquisidores auida su informacion los manden dar, y entregar luego à cuyos fueren: & Paulo post; y las deudas q̄ parecieren liquidas, y claras que se deuen pagar, los Inquisidores las manden pagar luego; & in capite s. earundem instructionum hæc referuntur verba: que despues de la declaracion, y confiscacion de los bienes del condenado: si algunas deudas, ò bienes estuieren litigiosos, (præmitte illa verba si algunas deudas) entre tanto que se declaran a quien pertenecen, q̄ el Receptor no disponga de ellos en los veder hasta q̄ por el luez de bienes sea determinado a quien pertenecen.

45. Inanis, & infructuosus videtur labor in demonstranda iustitia Fiscij Regij, quando adest tam expressa decisio; etenim si Fiscus acquirat dominium indistincte omnium bonorum delinquentis, & efficeretur debitor generis frustra, & improvide caueretur per dict. instrum. quod si aliqua debita, aut bona fuerint litigiosa post confiscationem, non possit Receptor ea vendere, nec de eis disponere quousq; per Iudicem bonorum confiscatorum declaretur, cui pertineant, vel ad Fiscum Regium, vel ad creditores; nam si Fiscus esset dominus omnium bonorum, dubium non est, quod posset de eis disponere post confiscationem. Præcipuus namq; dominij effectus est, disponere de reb⁹ suis prout velit, l. In re mandata 21. C. mandati. Mising. in rub. inst. de rerum diuiss.

46. Tum etiam, quia si Fiscus esset debitor generis, & maneret obligatus, in omni euentu creditoribus satisfacere, improvide caueretur per dict. instructionem, quod si aliqui creditores bonorum superuenerint, reponatur in sequestro, quantitas aut bona petita à creditoribus, si Fiscus Regius esset debitor generis; cum posset Fiscus, seu Receptor bonorum, medio illo tempore (scilicet à litis contestatione vsque ad sententiam) vtendo bonis, patrimonium augere, & commodius creditoribus satisfacere

G

202
facere. Igitur mens, & sententia prædictæ instructis est, quod cum Fiscus non adquirat dominium bonorum, quæ à creditoribus sunt auferenda, si aliqui creditores bonorum superuenerint post confiscationem, & petant aliquam quæritatem, seu aliqua bona, cum incertum sit apud nos, an ipsis creditoribus debeat, recte iubetur per dictam instruct. vt quantitas petita reponatur in sequestro, donec per sententiam iudicis bonorum confiscatorum declaretur, cui competat, vel ad creditores, vel ad Fiscum, ergo si diminutio monetæ superueniat tẽpore, quo lis agitur, necessario fatendum est, quod diminutio quæritatis sequestratæ erit periculo vincētis.

47. Vtcrius progreditur d. instr. *Y que los bienes q̄ se pudieren diuidir buenamẽte, sin perjuicio del Fisco, se diuidan, y den su parte à la persona que los buuiere de auer: y si se vendieren sin hazer diuission, que luego como sean vendidos, entregue el Receptor la parte del precio à aquellos, aquien fuere deuida, sin gastar de ello cosa alguna: Quæ omnia tẽdunt in eum finem, scilicet, quod Fiscus nullatenus se intromittat in bonis, quæ à creditoribus sunt auferenda. Quomodo igitur Fiscus potest appellari debitor generis?*

48. Et per Regiam prouisionem expetitã Granatæ anno 1499. quæ est in instructionibus Sãcti Officij, fol. 20. cauetur: *Que el Receptor de los bienes cõfiscados, quando hiziere dar pregon, (vt cauetur per instruct Abul. cap. 5.) que todos los que pretenden algunas deudas à los bienes confiscados, que vengan dentro de 30. dias declarando lo que les deuen &c. Si alguno, ò algunos pidieren summa, ò cantidad de maravedises, dexad en el sequestro tantos bienes, q̄ basten à pagar aquella deuda, y los demas vendellos, como solcys hazer; y aquellos que quedaren sequestrados, no se vendan hasta q̄ la causa sea determinada: quæ verba licet desumpta videantur, ex l. Res, quæ 22. ff. de iure Fisci, addũt tamen mirifice decissionem nostræ quæstionis, in illis verbis. Si alguno, ò algunos pidieren summa, ò cantidad de maravedises, dexad en el sequestro &c. Quæ verba, aperte declarant, pr. d. legem. Res, quæ 22. non solum esse*
inte-

intelligendam, in rebus, scilicet, infundo, domo, vinea, sed etiam, in summis, & quantitatib⁹: & ratio est iuxta interpretacionem sup. assignatam, ad l. non possunt, ff. de iure Fisci. Cum, l. 1. §. an bona, ff. eodem tit. de qua, infra dicemus.

49. Si igitur, tēpore quo, iam bona sunt confiscata, iuuetur per dictas instr. (quæ inuiolabiter obseruantur, sunt enim, leges Catholicorum Regum,) quod semper remaneat in sequæstro, illa quantitas, seu summa petita à creditoribus, quousque declaretur, per sentētiā Iudicis bonorum, cui competat; merito dicendū est quod si in aliquo casu fortuito, (vt in præsentī) illa quantitas diminuatur, aut pereat, cædere debet in damnū creditorū, si in ipsorum fauorē pronuntietur sentētia alias Fisci Regij, periculo perijt, ex l. Quæ fortuitis, l. Pignus, C. de pign. actione. Cum notatis.

50. Quæstionem nostram, ni fallimur; disputauit Callistratus, in l. 1. §. an bona, ff. de iure Fisci. Cuius hæc sunt verba, an bona, quæ soluendo non sunt ipso iure ad Fiscum pertineant, quæsitum est: Labeo scriuit etiam ea, quæ soluendo non sunt ipso iure ad Fiscum pertinere: sed contrariam sententiam eius Edictum perpetuum scriptum est: quæstionis fuit apud Callistratū: an Fiscus acquireret dominium indistincte, & absolute omnium bonorum rei deportati aut, in metallum damnati? Et respondet cōsultus refutando sententiam Labeonis ex edicto perpetuo cum hac distinctione, aut bona de lata Fisco sunt soluendo, aut non; si soluendo sunt, acquirit Fiscus dominium ipso iure illorum bonorū, quæ deducto Ære alieno supersunt; si vero soluendo nō sunt, nullatenus pertinent ad Fiscum.

51. Quod ita accipiendum existimabamus, si hæreticus, adeo esset Ære alieno grauatus, vt ex bonis suis, nihil possit Fisco adquiri, quia nō sufficiūt ad satisfaciendum creditoribus: quæstionis est apud Callistratum, an dominium illorum bonorum Fiscus adquirat, adeo vt ex eis teneatur Fiscus creditoribus soluere? Et respondet consultus: ea bona, quæ soluendo non sunt, nequaquam

207
quam transire in Fiscum, id est, Fiscus nullum ius adqui-
rit, in illis bonis, quæ à creditoribus sunt auferenda; &
ita cautum fuit edicto perpetuo, vt si ex bonis damnati,
Fiscus nihil acquirere potest, nullatenus eorum domi-
nium, ad ipsum pertineat, & creditorum nomine ven-
duntur; neque obstat, *l. Dicitur 14. ff. de iure Fisci*,
quia in illius t. s. specie Fiscus fuit successor hæredita-
tis, & ita tenetur præstare legata, & libertates, etiamsi
hæreditas ei deferatur indigno, vel incapaci instituto.
Et ita notat Cuiat, in d. lege, & gl, ibi verbo, *causis*.

52. Neque prædictis obstat, Doctrina acutissimi
Petri Barboſæ. in *l. Si alienã, 12. n. 71. ff. soluto matr.* ad
interpretationem, *d. §. an bona*, existimantis, quod si
bona viuentis propter delictum deferantur Fisco, & sic
non sub nomine hæreditatis, indistincte ipso iure adqui-
runtur Fisco; cæterum si bona vacãtia sub nomine hæ-
reditatis deferuntur Fisco, nõ adquiruntur ei ipso iure,
sive soluendo sint, sive nõ; quæ doctrina generaliter
sumpta, non potest sustineri; est nãque contraria ver-
bis, & sententiæ Callistrati, aientis edicto perpetuo cau-
tum fuisse, quod bona, quæ soluendo non sunt, non per-
tinent ipso iure ad Fiscum; neque discriminis ratione
aggsinat consultus, inter bona delata per delictum, vel
sub nomine hæreditatis; indistincte enim loquitur t. s.
de omnibus bonis ad Fiscum delatis, quocunque titulo,
vt colligere licet ex principio illius legis: vbi cõsultus
refert aliquas causas, ex quibus Fisco deferuntur bona,
& promiscue refert Callistratus causas, per quas auferun-
tur bona propter delicta, ibi, *in capitali crimine esset, &*
ibi. Reum esse post mortẽ, iuxta t. m. in l. ex iuditorũ, 20 ff.
de accusat. Cuiat, in parathlitis, *ad t. m. ff. de iure Fisci*.

53. Et cum in p̄rio. legis, retulisset consultus cau-
sas, ex quibus bona deferuntur Fisco, mouet quæstio-
nem, in §. 1. an bona, quæ soluendo non sunt, ipso iure
ad Fiscum pertineãt? Et indistincte respondet ea bona,
quæ soluendo non sunt, nõ pertinent ad Fiscũ ipso iure,
quapropter decisio dicti, §. *an bona*, pariformiter de-
terminat, in omni-^{bus} causis propositis, in principio illius
legis;

Legis; quia vnum determinabile plura respectiēs determinabilia, pariformiter determinat. l. Iam hoc iure, 4. ff. de vulgari, l. Quāuis, C. de impub. & alijs substitut. Castillo, lib. 5. controu. 2. p. cap. 97. per totum, Menoch. cōsil. 704. n. 46. & cōmuniter interpretes in dicitur iuribus; qua propter, lapsus est Barbos. in interpretatione, d. §. 1. constituendo differentiam, inter bona delata sub nomine hæreditatis, vel propter delictū; quia sine, lege loquitur Barb. & vitium commitit, restringendo decisionem generalem illius textus, qui loquitur nō solum in bonis, Fisco ex delicto alicuius delatis, sed in successioneibus, alijsq; causarū figuris, ex quibus ius Fisco descendat, d. l. 1. §. l. 3. §. cunquinqueniū, l. Si is qui, 28. ff. de iure Fisci, & in simili vitio, reprehenditur, à Amaya, in l. Vnica, C. de pœnis. fiscal. cred. præterr. n. 6. & licet, Barb. loquatur in diuersa specie, scilicet, de exceptione dominij tertij, ad excludendam actionem, tandem nobis magis placet doctrina, Couarr. de sponsal. 2. p. cap. 6, §. 8. n. 39. Menoch. consi. 79. n. 30. Rip. in rub. de donat. inter, n. 29.

54. Igitur si verum amamus, æquitatem seruare debemus: ex d. lege Si me, & titium, ff. de rebus cred. In hoc enim consistit difficultatis nodus. Exempli gratia, figuremus hypotesim; Antonius incidit in hæresim, anno 1650. & ipso facto, amisit dominium, & administrationem bonorū; postea, anno 1652. mutuo accepit, à Francisco, 100. vel emit aliquā rem, & mutuum, quod recepit versum fuit in vtilitatē bonorū & res empta, vel extat in bonis delinquentis, tempore sequæstrationis, aut confiscationis, & tunc restituenda est venditori, vel, consumpta fuit, & in vtilitatem bonorum versa; de inde anno 1660. captus fuit Antonius, in S. Offi. & eius bona fuerunt confiscata. Franciscus, petit, vt sibi solvatur, quod mutuo tradit, Antonio, scilicet 100. quia licet contractus initus cum hæretico, non valeat, tamē, quia prouabit, quod in vtilitatem bonorum versum fuit mutuum, debet sibi restitui, ex illa æquitate, & ratione naturali, d. l. Si me, & titiū, l. Non hoc natura, ff. de condit

H

indeb.

indeb. quia, si, *Antonius*, non recepisset mutuū, illud minus, haberet Fiscus Regius publicatis bonis, *Antonij*.
55. Ponamus etiam, quod antequā, *Franciscus*, probaret suam intentionem in iudicio, fuit publicata Pragmatica Regia, de diminutione monetæ erosæ, in qua specie, vel adquam speciem, erāt redacta omnia bona, *Antonij* delinquentis, fortassis (ut sepe contingit,) quia seruando, seruari non poterant. Ut cauetur, in *instruct. Hispal. anno 1485. cap. 1.* & ex hac specie, necessario deduces, diminutionem monetæ, ad *Franciscum*, pertinere, pro rata sui crediti; nam si ut sup. n. 44. cum sequentibus resoluiamus; quantitas petita à creditoribus, iubetur per *instruct.* custodiri apud sequestrū, redacta ad certam speciē, quæ si aliquo fortitū casu pereat, aut diminuatur, euentus litis declarat, ad quē spectat periculū, vel ad Fiscū, si absoluat ab instatitia, vel ad creditorem, si pro eo pronuntietur; preterea, quia si Fiscus, nō alia ratione tenetur soluere, *Francisco*, nisi ratione vtilitatis perceptæ, scilicet illa centū, quæ hæreticus mutuo ab eo accepit, si hæc vtilitas, scilicet centum, diminuta sit, & redacta ad 50. ad hæc solū tenetur Fiscus, alias cum illius iactura locupletarentur creditores.

56. Sed, cum de obligatione soluendi, ratione vtilitatis perceptæ à Fisco Regio, sermonem instituimus; (ne in æquiuoco laborare videamur) opere pretium duximus, explanare quomodo intelligatur: sciendum itaque est; Fiscum non esse obligatū creditorib⁹, civili aliqua ratione, ut sup. notauimus; sed tātū, ex quadā æquitate naturali, in eo, quod factus est locupletior ex mutuo recepto, ex causa vtili, & nil āplius, quod idē est, ac si diceremus, quod est obligatus, ratione vtilitatis perceptæ, quod intelligi debet *limitatiue*, scilicet, quod si *Antonius*, v. g. tradit hæretico, 100. quæ versa fuere in vtilitatē bonorū, re vera, & cū effectu, teneatur Fiscus, redde illa cētū specificæ, in quib⁹ locupletior factus fuit.

57. Non vero, ut aliqui perperā autumant; omnia bona fiscalia, (quæ vere, & proprie erant hæretici,) esse

esse obligata, *Antonio*, pro illis centum mutuo traditis hæretico, ex causa vtili, non necessaria: adeo vt Fiscus teneatur soluere, *Antonio*, integre, & sine diminutione, licet ad eum non perueniant re vera, & cum effectu illa centum; ex quo inferunt, quod dum bona fiscalia percepta ex bonis illius hæretici durant, manet vtilitas percepta, ex qua, debet, *Antonius*, integre, & sine diminutione, satisfieri: nam præterquam, quod contrarium extat dispositum, per dictas instructiones, relatas sup. n. 44. & 48. plusquã iniustum esset, & omni ratione caret: quomodo, quæso, desiderat *Antonius*, omnia bona fiscalia percepta, ex bonis hæretici esse obligata, pro ascuratione sui crediti, si nullum cōtractū fecit cū Fisco? Quomodo igitur poterit Fiscus, esse debitor generis, si nulla obligatio præcessit cum *Antonio*? Qui licet cōtractus mutuus inniret cū hæretico, nec valuit, nec valere potest, ex apertissima decisione, l. 5. tit. 25. p. 7. Si nulla igitur præcessit obligatio, nec vllus cōtractus, nec quasi; innitus fuit, inter Fiscum, & *Antonium*; quo iure, aut qua ratione, desiderat, *Antonius*, omnia bona fiscalia esse obligata, ad suum creditum? & eo vsque Fiscum teneri, dum remanent bona fiscalia prædicti delinquentis, cui *Antonius*, mutuo dedit?

58. Limitata enim causa, limitatū producit effectu, l. in agris, ff. de adq. rer. dom. Donell. lib. 5. comment. cap. 5. & cum obligatio Fisci, sit limitata ad id, in quantum factus est locupletior, ex bonis *Antonij*, creditoris, si Fiscus non locupletetur, ex bonis *Antonij*; nisi in 50. non potest nec debet pulsari in centum. Fiscus namque, non tenetur vltraquam ad eum peruenit, ex bonis creditorum. Alfar. de off. fiscal, gl. 34. §. 7. n. 205, tum etiã, quia onus iniunctum propter aliquam vtilitatē, si minuatur vtilitas, cōsequenter minuitur onus. l. is, qui ducenta, ff. de legatis, 1. Olea de iur. cessione, tit. 4. q. 5. n. 28. Lara, de aniuers. & capell. lib. 1. cap. 15. per totum, Guzman de enict, q. 30. n. 93.

59. Colligamus hucusque dispersa vela; vt veritatis pertum appellare videamur. Deliquit hæreticus, & statim

293
209
220

statim amittit dominium; & administrationem bonorū, hæc remanent sine persona, per anihilationem hæretici; & inventario confecto, sequæstrantur ac veluti creditorum concursus *formatur, per legem*; concurrunt enim creditores, ad cōsequendum ius suum; concurrunt etiam Fiscus, ad percipiendam condemnationem, hæretico impositam à iure. Creditores imprimis recuperant, quod ipsis debetur, aut, si tunc non recuperant, saltem faciunt partem bonorum, per legem; in reliquis autem bonis, acquirit dominium Fiscus. *d. l. Non possunt, cum l. 1. §. an bona. ff. de iure Fisci*, nam, ad hoc ut lex confiscationis possit deferre dominium bonorum in Fiscum, necesse est, ut prius satisfaciatur creditoribus, qui cum in hac specie, Fiscus præferatur, prius debent solvi, ad hoc ut Fiscus adquirat dominium, in bonis remanentibus.

60. Progrediamur ulterius: medio illo tempore, scilicet, à die commissi criminis, usque ad sententiam declaratoriam delicti, est reus in possessione omnium bonorum, sed non possidet, & longe diversum est possidere, aut in possessionem esse. Ut ait Pomponius, *in l. Si quis ante, 10. §. Pomponius, ff. de adq. poss. argum. tex. in l. Quod servus, 24. ff. eodem tit. Ant. Pich. principio in ff. de interd. art. 2. n. 35.* hoc inquam medio tempore; Antonius, v. g. mutuo tradidit hæretico, 100. existimans non esse hæreticum, (quia si sciret omne amitteret,) sed cum hæreticus, non haberet dominium, nec administrationem bonorum, non valet contractus, nec potuit obligare bona pro asecuratione recepti; nec Fiscus, verus dominus illorum bonorum, in quorū possessione erat hæreticus, ea obligabit: sed quia illa centum mutuo tradita hæretico, versa fuere in utilitatem bonorum, re vera, & cum effectu; recte perijt, Antonius, à Fiscò ut sibi solvatur, ne Fiscus cū ipsiusdamno locupletetur; at cū re vera, Fiscus nō sit locupletatus, nisi in 50. propter diminutionem monetæ sublequatam, non recte desideratur à Antonio, integre capere illa centum (maxime, si mutuum receptum ab hæretico non fuit ex causa necessaria,) quia ad hoc

hoc necesse erat, quod Fiscus obligauisset sua bona, alio
quo contractu, vel quasi; & hoc neutiquam euenit.

61. Fulcitur hæc doctrina, sequenti cōsideratione:
nam, si Fiscus Regius, teneretur integre, & sine dimi-
nutione, satisfacere *Antonio* in supradicta specie; se-
queretur etiam, quod Fiscus teneretur integre soluer e
Antonio, licet bona hæretici non sufficerent; sequela
probat: quia post crimen commissum ab hæretico,
adeo sunt bona illius (de ducto *Ære alieno*) in do mi-
nio Fisci, sicut sunt proprij illius patrimonij, quia sta-
tim à die commissi delicti acquirat Fiscus dominium bo-
norum delinquentis, quæ deducto prius *ære alieno* su-
persunt: ergo si bona quæ sunt proprij patrimonij Fisci,
non obligantur in contractibus celebratis ab hæretico,
vt plusquam manifestum est, nec etiã illa quæ iam erãt
Fisci per confiscationem obligabũtur; & si illa, scilicet,
ea, quæ pertinet ad Fiscum Regium ex cōfiscatione fac-
ta per legem, obligantur pro à securatione contractus
initi ab hæretico post crimen cōmissum, etiam illa quæ
sunt proprij patrimonij Fisci obligabuntur. Nulla est
enim differentiæ ratio, inter vtrumque casum, quia do-
minium omnium bonorum pariformiter est apud Fiscũ,
ac per consequens licet bona Fiscalia in quorum poses-
sione erat hæreticus non sufficiant, tenebitur Fiscus in-
tegre ex suo patrimonio soluere; quod nullus sana mē-
tis asseuerabit.

62 Ad stipulatur doctrina *Iacobi Menoch.* de recup.
possessione, remedio 4. ad explicationem *txs.* in l. Si me
& titium, 32. ff. de reb. cred. ubi disputã de obligatio-
ne producta, ex sola equitate naturali, (licet in fortio-
ribus terminis, quam à nobis disputatur) plane fatetur,
quod quando defecerit illa æquitas naturalis, cessabit
obligatio inde producta. Verba sunt *Menoch.* num. 4.
Declaratur primo, procedere cum æquitas subest, secus si illa
cesset: Cum igitur in nostro casu, cesset utilitas percep-
ta in partem, necessario fatẽdum est, obligationem ce-
sare debere pro parte: quia idem est de toto ad totum,
quod de parte ad partem, l. quæ de tota, ff. de rei v̄di-
catione

632
dicatione, & cesante causa cessat effectus. Vulgaris ex.
in cap. cum cesante, de appellat. l. Addigere 6. §. quāuis,
ff. de iure patronatus.

63 *mb* Ultimo facit: quia dato, & non concessio, quod
Fiscus Regius acquireret dominium absolute omnium
bonorum delinquentis; aduc non obligabitur credito-
ribus, nisi tantum in id, quod cum effectu ad eum perue-
nit: ad quod prouandum, inducimus argumentū sump-
tum à Rubrica, de condictione indebiti; hæc enim cō-
dictio, ex bono, & æquo introducta est, l. In summa 65.
§. quod obrem, ff. de cōdict. indebiti; æquum enim est,
quod alterius apud alterum sine causa deprehenditur,
vt repeti possit, l. Hæc condictio, 66. ff. eodem tit. ex
illa sepius repetita ratione, ne cum alterius damno lo-
cupletetur. Vuesembach. in parathlitis ad titulū, ff. de
condict. indebiti; siquis autem dubius, vel ignarus sol-
uerit, transmittit dominium, & habet condictionem, l.
fin. C. de Condict. ind. & tamē in hæc specie, indebitū
recipiens non tenetur ad omne interesse creditoris, sed
in quantum ad eum peruenit, & nil amplius; ergo licet
fiscus acquirat, dominium omnium bonorum delinquē-
tis, inter quæ plura sint aliena, quæ indebite, vel igno-
rante, transferunt in Fiscum, tamē non tenetur Fiscus,
ad omne interesse creditorum. Sed tantum in id, quod
cum effectu ad eum peruenit.

64 Ad quod expēdo, Iur. Consulti Celsi respōsum,
In l. Si non sortem, 26. §. Libertus, ff. de Condict. indeb.
Cuius species, sic potest depingi *Franciscus*, v. g. accepit
seruum indebitū, cuius vera estimatio, *iuxta leges præ-
tiarerū, ff. ad leg. Aquil. §. ff. ad leg. Falcid.* Reputaba-
tur in centum auros: *Franciscus* autem bona fide, seruum
vēdidit, modico pretio, scilicet, viginti; quæstionis est,
apud Consultum Celsum, an *Franciscus* teneatur solue-
re, veram serui estimationem, scilicet, centum aureos,
vel id tantum, quod ad eum peruenit, ex vēdicatione ser-
ui, scilicet, viginti? Et respondet Consultus, *Franciscū*
non teneri soluere, verum serui valorem, sed id tantum,
quod ex prætio habuit: ex qua hypothesi, sic est formo argu-
mentum;

mentum; qui dubius, vel ignarus soluerit, transfert dominium, in accipientem, & habet conditionem, d. l. *Fin. C. de Condict. indebiti*, alias, si dominium nō fuisse translatum, non conditionem, sed actionem haberet, l. *Officiū, 9. l. In rem 23. ff. de rei vēdicat. Vuesenbech. vbi sup. n. 6.* & tamen; indebitum accipiens, licet dominus efficiatur, non tenetur soluere verā estimationē, rei receptę, sed tantum id, quod ad eum peruenit, re vera, & cum effectu; nā ut ait Cuiat. in notis ad hūc t̄xm. *Conditione indebiti, qui tenetur ad id teneri intelligitur, quod apud eum est.* & gl. ibi verb. *habes* notat, quod qui conditione indebiti tenetur, ad hoc tenetur, quod apud eum est, nisi dolo sciens desisset habere: quia tunc, ad veram estimationem tenetur. l. *In summa 65. §. Si servum. ff. de cōdict. indeb. Barr. & Ias. in l. 7. §. 15. ff. eodē. tit.* Ergo. 65

Ex quibus facile depromitur, quod cum Fiscus in specie de qua loquimur, assimiletur illi, qui indebitum recipit, licet Fiscus acquireret dominū, absolute omnium bonorum delinquentis, in quibus bonis, erat res, aliena, vel es alienum, quod indebite translatum fuit in Fiscum; tamen, cum non sit obligatus, nisi ex bono, & æquo, in quātum factus est locupletior, ex illo ære alieno, quod ad eum peruenit; non tenetur soluere creditoribus, veram bonorum estimationem, vel omne es alienū, si aliquo casu fortuito perierit, (ut accidit per diminutionem monetę,) sed id tātum vere, & realiter, quod ad eum peruenit, in quo factus est locupletior. Iasso. in d. l. 7. & l. 15. §. Sed si numi, n. 7. ff. de condict. indebiti.

66 Sed dicet aliquis, præd, t̄xm. & doctrinam relationā, num. præcedentib⁹ debere intelligi, de specie indebite soluta, non vero de quantitate: primo, quia cum quantitas sit genus, quod numquam perijt, l. *In ratione 30. §. incerte, ff. ad leg. Falc.* etiam casus fortuitus non liberat debitorem, l. *Incendium, C. Si certum petatur; tum etiam; quia si quis mutuum recipiat à non domino, & expendat mutuum, quod recipit, quia per consumptionem reconciliatur dominium, cōstituitur debitor*

612
debitor quantitatis in genere, & sic tenetur de casu
ortuito.
67 Difficultatem hanc, proposuit Iasso. in d. l. 15. §.
Sed, & si nummi, ff. de condict: indeb. n. 7. sub hac ver-
borum contextura. Pone quod per errorem tibi indebite
solui quantitatem pecunie, vel alienam, ut querit, gl. vel
etiam propriam, & eam amisisti casu fortuito, vel consump-
sisti absque dolo, non tamen in necessitate tua, & sic illa
pecunia desit estare? An tenearis conditione indebiti? Et in
verficulo, Tu aduerte: respondet contra gl. Bart. &
alios, Quod si pecunia consumpta fuit in causas necessarias
recipientis, res est clara, quod tenetur. Cum sit factus locus
pletior: sed quando pecunia esset consumpta sine dolo, puta,
quia esset perdit a casu fortuito, vel consumpta, sed nō in res
necessarias, vel utiles, veritas est, quod tunc non competat
condictio indebiti: ita tenet Ray. Iacob. Butr. Alb. Bald.
Salicet. Castr. Fulgos. Alex. & dicit Alber. quod ista opi-
nio communiter tenetur; & licet aliqui referāt, quod Iacob.
de Aren. contrarium teneat, male referūt. Et ita etiā tenui
in l. Quod in debitum supp. eo. Nam fatendo pro vero, quod
illa perditio operetur translationem dominij, quoniā solvens
non erat dominus: tamen gl. & Bart. errāt dum arguunt
de mutuo ad condictioem indebiti, eo quia in mutuo, postquā
debitor recepit pecuniam, obligatur ad tantundem, quidquid
postea de illa pecunia sequatur; & ideo casus fortuitus eum
non liberaret si incendio perderet, aut latrones subrriperēt.
d. l. Incendium: non sic est in condictioe indebiti, in qua
recipiens solum tenetur ad illud in quo reperitur locupletior
tempore repetitionis, ut in hac l. in principio, l. Si nō sortē,
§. Libertus eodem tit. & de hoc est melior tex de iure secun-
dum, Bart. in d. l. Quod indebitum eo tit. Ergo si pecunia
perdidit casu fortuito, vel inutiliter consumpsit absque dolo,
& culpa, & in nihilo reperiat locupletior, ad nihil tene-
tur, optimum simile ubi idem deciditur in l. Vtrum, ff. de pe-
tit. hereditatis, cum, & petitio hereditatis, solum competat
ad illud in quo quis est effectus locupletior. l. Sed & si lege, §.
Consultuit, ff. de petit. heredit. & ista est veritas quamvis
alij non ita declarent: Hactenus illz.

Et

68 Et in l. Si non forte, §. Libertus, n. 9. ff. de condic. indeb. mirabiliter tradit rationem differentia, quare conditio indebiti, & hæreditatis petitio, non datur, nisi quatenus recipiens factus est locupletior, licet mutuum & conditio indebiti æquiparentur, in §. 1. Instit. quib⁹ modis, re. cõtrahit. oblig. & ad mutuum cõperit actio ad id, quod datũ est in genere: non autẽ inquantũ effect⁹ est locupletior; ratio est, quia recipiens indebitũ, obligatur vltra intentionem suã, quia nõ recipiebat animo se obligandi, sicut solvens habet actionem vltra intentionem, quia solueat animo liberandi, l. Is cui, §. fin. ff. commodati; tamen, quia æquitas naturalis dicitur, neminẽ locupletari cum aliena iactura, datur conditio indebiti, inquanteum recipiens locupletatur.

Solvuntur
argu
mentis

69 His ita constitutis, in Fiscij Regij favorem; restat nunc fatissacere creditoribus: Igitur non obstat primũ fundamentum, deductũ a dominio fiscij, ex cap. cum secundum leges de hæreticis in 6. iuncta ratione, l. Quæ fortuitis, l. Pignus. C. de pign. actiore. cũ notatis supp. n. 15. dupliciter enim, respõderi potest. Primo quod fiscus, tãtũ acquirit dominium bonorum delinquentis, quæ deducto ære alieno supersunt. d. l. Non possunt. ff. de iure fiscij, l. Mulier, 72. ff. de iure dot. l. Imperator, 70. ff. de legat. 2. l. Nan amplius, ff. de legat. 1. l. Cum Emãcipati, §. illud, ff. de collat. bonorum, Ofsuald. ad Donell. lib. 23, commẽt. cap. 15. lit. C. Amaya, lib. 1. obs. cap. 11. n. 16. Et in §. unica, C. de pœnis. Fisc. cred. n. 1. Res vero aliena, aut quantitas litigiosa iubetur sequestrari, etiã post confiscationem, & eventus litis declarat, cuius periculo interijt, si aliquo casu fortuito pereat, vt aperte cõstat ex instructionib⁹ relatis, sup. n. 28. & 29. itaque ratio dubitandi cõtra Fiscum, ex ratione dominij, fortiori quætitur ariete pro fisco, quam contra illum. Secũdo dici potest, quod cũ fiscus nõ sit obligatus creditorib⁹, civili aliqua obligatione, sed tantum exquadã æquitate naturali, in quantum ad eum pervenit, re vera, & cum effectu; si per diminutionem monetæ, diminuatür utilitas, quæ ad Fiscum perventura erat, æquum est, vt di-

K

minuatur

minuatur obligatio, l. Is qui ducenta, ff. de legatis, 1.
l. Imperator, ff. de legat, 2. Menoch. de recup. posel.
remedio 4. n. 4. Olea, Lara, & Guzman, vbi sup.

70 Minus obstat secundū fundamentū, pro credito-
ribus aductum, quo probabamus fiscum esse debitorem
generis, ac per consequens in omni euentu teneri, quia
genus nūquā perijt, l. In ratione, §. In certæ, ff. ad leg.
Falc. l. Incendiū, C. Si certū petatur. Ad quod dupli-
citur respōdetur: Primo cū instructionib⁹ relatis n. 44.
& 48. quibus probatur, Fiscum nequaquā potuisse efici
generis debitorem, siquidē quantitas petita à credito-
rib⁹, certa, & designata, ac veluti bursa inclusa, iubetur
sequæstrari, & in sequæstro custodiri, vt vincētī tribua-
tur. Ergo Fiscus Regius, nō est generis debitor, immo
speciei certæ, & designatæ, qua perempta liberatur. d. l.
Quod te mihi, ff. de rebus cred. si cert. pet. l. Si ex legati
causa, 23. ff. de verb. obligat. Iuncta doctrina Menoc. de
arbitr. casu, 232, Salga. Castell. & Larr. vbi sup. Secundo
respōdetur, quia vt sepe sepius diximus: Fiscus Regius,
non alia ratione tenetur creditoribus, nisi in quantū ad
eum peruenit cum effectu, ex bonis creditorum. Igitur
si per diminutionē monetæ, ad eum non perueniat, id
quod alias interst creditorum, tamen nō tenetur Fiscus
nisi in id tantum, quod vere, & realiter percepit, lasso.
vbi sup. n. 67.

no 102
1074
1010

71 Neque etiam obstat tertium fundamentum, quo
probabamus Fiscum Regiū esse debitore morosum cui
ius periculo res interiit. Quia dupliciter etiā respōde-
tur, primo quod Regius Fiscus neutiquā potest appellari
debitor morosus in nostra disceptatione: habet enim
iustā causam litigandi, *Nec enim temere debet ius suum
indefensum relinquere*, vt à iure Consulto Paulo respon-
sum extat in l. Illud. 40. ff. de petit. hæred. Donell. lib.
19. comment. cap. 14. & ibi Ossual. lit. O. Menoch.
conf. 381. n. 46. cōf. 611. n. 27. Pichard. in disput. de
mora. n. 33. Amaya in l. Vnica, C. de pœnis Fiscal. cred.
præf. n. 90.

72 Secundo respondetur, quod argumentū deductū
contra

cōtra Fiscū, mirificē militat pro eo, quia vt plurimū, omnes creditores, qui hodie reperiuntur in hac Inquisitione contra bona confiscata, & sequestrata, sunt morosi, siquidem per instructiones. Abulens. cap. 5. & per Regalem Prouisionē supra relatam cautū est: *Que el Receptor haga pregonar luego que los bienes seã confiscados, que si alguno pretendiere derecho, ò accion à ellos parezca dentro de 30. dias declarando lo que les deuen: Ad hãc scilicet effectum. Si alguno, ò algunos pidieren summa, ò quãtidad de marauedises, dexad en el sequestro tantos bienes, q̄ basten à pagar aquella deuda, y los demas bendedlos: Cum autē Iudex bonorum confiscatorū, publicari iusserit, & cum effectū fuit publicatū generale edictū, in omnibus locis, in quibus hæretici habebāt domiciliū tēpore capturæ anno 1662. in mēse Aprili, cū certo, & designato termino, intra quem debebant creditores cōparere, vt implurimū, sicut diximus, cōparuerunt multo post: itaq̄ merito eos appellamus morosos creditores, in quorum damnū cedit diminutio monetæ, l. Semel mora, ff. Solutio matr. l. Qui decē. l. Hominē. l. Si soluturus, ff. de solutionibus, Ant. Pich. in disp. de mora, n. 35. Salga. d. 3. p. cap. 11. n. 35. Menoch. de arbitr. casu 232. qui quidem creditores (èlapso termino Edicti) non debent admitti ad aliquid petendū. Farinat. in prax. crim. quæst. 25, n. 181.*

73 Ad quartū argumentū, respondeatur nihil obesse, quod in fiscū transeant actiones, quia non est hæres nec personā delinquentis representat. Satis diximus supr. n. 23. ex quibus facile diluitur argumentum.

74 Ad quintū argumentū, deductum à paritate rationis, de bonis sequestratis in concursu creditorū, iunctis Salgad. Larr. Castillo, respondeatur. Quod Fiscus Regius nūquam vtitur rebus sequestratis, vt cautū extat, per dictā iustruct. Abulens. & Regiā Prouisionē, supr. relatam; & si aliquando ea bona vendit in subastatione, sequester, aut depositarius, tunc fit, de mandato DD. Inquisitorum, qui in hoc procedunt veluti boni Patres Familias, iubendo, quod in publica subastatione per li-

citationē

517
citationē veniuntur, res quæ seruādo seruari nō pos-
sunt, & earum præciū reponatur in sequestro, cum mag-
no honorū, & creditorū beneficio, nec ob id, vllū dam-
num patiuntur creditores, quim potius gratias agere
debent, pro cura, & diligentia adhibita, quæ si non adhi-
beretur multoties bona consumerentur tēpore, quorū
dentes omnia deglutiunt, nec haberent vnde consequi
possent, quod ipsis debetur. Quæ omnia diligentissime
fancita sunt in instruct. Hispal. anno 1485. cap. 1.
75 Ad augmentum difficultatis respondetur, quod de-
bitor communis, qui concursus facit est obligatus ci-
uilitate, & naturaliter ad suos creditores, & cum nō pos-
sit omnibus integre satisfacere, facit concursus, vt in
eo secundum eorū priuilegia gradatim assignentur; &
cum in hoc concursu omnia bona debitoris communis
sint obligata creditoribus, qui actionē personālē, vel
hypotecariā habent contra debitore communē, nil mi-
rum si secundum privilegij, aut temporis, prærogati-
uas præferantur, licet patrimonium debitoris cūmunis
minuatur. *Quia cum debitor remaneat dominus bonorum,*
l. Is qui bonis, 3. ff. de cessione bonorū, Salg. lab. cred.
1. p. cap. 14. à n. 29. cum seq. & cap. 24. n. 87. diminu-
tio patrimonij ad eum pertinet; at vero, cum Regius
Fiscus non sit obligatus, nisi in quantum ad eum perue-
nit ex bonis creditorum, & id reponatur in sequestro,
statim, quod Fiscus pulsatur à creditoribus per t. m. in
l. Res quæ 22. ff. de iure Fisci, & cautum est per d. instr.
fatendum est, quod diminutio monetæ debet cedere in
damnum creditorum si pro eis pronuntietur, alias, pe-
riculo fisci erit diminutio, si absoluat ab instantia cre-
ditoris; præterea, nam debitor cōmunis, qui concursus
facit retinet dominium omnium bonorum, at vero fis-
cus in bonis litigiosis sequestratis est in dubio apud nos,
quousque per sententiā Iudicis bonorum declaretur, &
eventus litis declarat, quis sit verus dominus; nā si Fis-
cus absoluat ab instantia, censetur à principio domi-
nus; cæterum si pronuntietur contra fiscum, cōsequēter
deciditur, nequaquā potuisse illa bona ad illum perti-
nere

nere, iuxta, l. Non possunt, ff de iure Fisci, quia per cō-
fiscationem inductam à lege, à principio reseruatæ fue-
runt creditoribus.

76. Nec etiam obstat, sextum fundamentum, (in-
quo creditores maxime innituntur) deductum ex doc-
trina, septim, quam refert, & aprobat, Ths. Sanchez.
in præcept. de Calog. lib. 2. cap. 22. n. 71. nam, licet
possemus cōtrariam defendere, cum doctissimo adque
ingeniosissimo, P. Vazq. 1. 2. disput. 172. cap. 2. n. 9.
& 10. cui non impugnat, nec improbat, prædict. Ths.
Sanch. libenter tamē fatemur, quod ipsæ, Sanchez fa-
tetur, in d. n. 71. scilicet, quod Fiscus tenetur solvere
creditoribus, in quantum factus est locupletior, ex bo-
nis creditorum, ne cum illorum damno locupletetur;
hoc enim, & nihil amplius probat. Ths. Sanch. si cum
iudicio pendatur, eius sententia.

77. Nam, cum in num. 70. eiusdem capituli explicui-
set, quando dicatur præteritum rei emptæ, extare in bonis
delinquentis, ad hoc ut Fiscus Regius teneatur, satisfac-
cere venditori. Deinde num. 71. disputat, an censea-
tur præteritum extare in bonis delinquentis, quādo in res
necessarias, aut, *utiles*, versum est, quamvis postea res
ipsæ casu fortuito perirent? Et in hæc verba aponit exē-
plum: *Si delinquens frumentum mutuo acceperat ad alē-
dam familiam, & id in horreo positum perijt, vel ijs pecu-
nijs emit seruum necessarium, aut equum, qui postea periere:
in hoc casu esse præteritum mutuanti restituendum, tanquam
existens inter delinquentis bona. Sic Simanc. d. cap. 9. n.
38. Azor, d. cap. 7. q. vlt.* deinde refert doctrinā P. Vazq.
& postea subiungit: *at placet prior sententia, scilicet sep-
tim. & reddit rationem, quia cum delinquens esset in eas
res necessarias expensurus propriam pecuniam, nec ob id
minus periisset, minus patrimonii publicaturus esset Fiscus,
ea pecunia non accepta mutuo, aut in præteritum, ac proinde
consumptio, non redundat in damnum Fisci, quia ea pecu-
nia non accepta non esset maius patrimonii, sed tātum dē pu-
blicaturus; hæc sunt formalissima verba, Ths. Sanch.*
ex quibus clarissime micat eius sententia, scilicet, quod

L

quā-

quando hæreticus mutuū recepit ad emendas res ne-
cessarias, puta ad emendum Triticum, Vinum, Oleum,
& alia necessaria, ad alendam familiam, vel ad cultura
terrarum, vel seruum, aut æquū, necessarium, ita vt
etiam Fiscus Regius teneretur illa emere; recte ait
Ths. Sanch. quod licet casu fortuito res illæ perierint
tenetur Fiscus satisfacere mutuanti, quia si hæreticus
mutuū illud non accepisset ad emendas res illas neces-
sarias, præcisse, & necessarie expensurus erat ex bonis,
illa eadem quantitas, ac pro inde comumptio non re-
dundat in damnum Fisci.

78 At vero si hæreticus recepit mutuū ad emendas
res *vtiles tantum*, & non præcisse necessarias, aliter sen-
tit Ths. Sanch. in loco præallegato, & nobis conuenit
omnino, vt in exemplo, & ratione relata liquido apa-
ret; nā cum in principio numeri 71. proposuisset quæ-
tionem, scilicet, quando prætium versum est in res ne-
cessarias, aut vtiles ad hoc vt Fiscus teneatur soluere
creditoribus si casu fortuito perierint? in resolutione
quæstionis tantum loquitur de rebus *necessarijs* de vtili-
bus vero, nec verbum protulit; at quādo duæ res distina-
cte, & sub disiunctione proponuntur in quæstione, ad-
missio vnius, est exclusio alterius, *l. Cum prætor 12. ff.
de Iudit.* Quia propositio seu quæstio generalis per ra-
tionem specialem adiunctam restringitur. *l. Cum pater
§. dulcissimis, & ibi gl. ff. de leg. 2. l. In ratione, 30. §. cer-
tis. l. Maritum, §. à Liberto. ff. ad leg. Fals. l. Titia, 36.
§. Si alter, l. Quidam 96. §. si tibi, ff. de leg. 1. l. Is qui, ff.
de noxal. act. l. In naue, ff. locati. l. Non amplius, 27. §.
Si certum corpus, ff. de leg. 1. l. 1. C. de iure emphit.* Quia
ratio, est mens & intellectus dispositionis.

79 Cæterum, ipsæ Ths. Sanch. in eodem lib. 2. cap.
23. n. 10. abunde explicat, suam sententiā dicēs, quod
ad dispiciendum id in quo sit auctum patrimoniū, oca-
sione rei alienæ bona fide consumptæ, vt id sit à possesso-
re bonæ fidei restituendum, debere expectare exitum,
id est punctum, quo cessat bona fides. *Nam si ea durāti,
id quoque patrimoniij augmentum ex re aliena habitum, est
ita*

ita expensum ut quando bona fides cessat, non inueniatur auctum patrimonium, non dicitur factus locupletior, nec tenebitur id restituere: & num. 3 s. subiungit; ex quo deducitur, ad probandum hunc possessorem ex re aliena consumpta euasisse locupletiores, non satis esse probare rem illam expensam in eius utilitatem; sed ulterius probandum esse, utilitatem illam in eius patrimonio permansisse, ita ut tempore, quo bona fides cessat, inueniatur patrimonium, ratione illius rei alienae auctum; aperte igitur fatetur, Ths. Sanch. quod quando mutuum versum fuit in res, utiles tantum, & non necessarias, necesse est, quod ipsa utilitas duret tempore sententiæ; nam cum Fiscus Regius habeat bonam fidem in rebus, & bonis sequestratis necesse est, quod utilitas percepta ex re aliena duret, ad hoc ut teneatur soluere. Id enim significant illa verba, *debere expectare exitum*, & illa. *Sed ulterius probandum esse utilitatem illam in eius patrimonio permansisse, ita ut tempore, quo bona fides cessat inueniatur patrimonium, ratione illius rei alienae auctum.*

30. Eandem sententiam tucur Iasso, in l. 15. §. sed, & si nummi, n. 7. ff. de condict. indebiti. his verbis, *non sic est in condictione indebiti, in qua recipiens solum tenetur ad illud, in quo reperitur locupletior tempore repetitionis.* Igitur, si tempore sententiæ, & repetitionis, non est factus, locupletior Fiscus ex bonis Francisci, v. g. creditoris nisi in 50. non debet condemnari, in 100. licet, illa hæreticus recepisset, & in res utiles expendisset, quia cum Fiscus Regius, ut sepius diximus, non obligetur nisi in quantum ad eum peruenit, ex bonis Francisci creditoris, & in prædicta specie non percipiat nisi, 50. in amplius non tenetur.

31. Ultimo tandem, non obstat fundamentum deductum, ex l. Non puto, 10. ff. de iure Fisci; imprimis nanque negamus quæstionem hanc dubitabilem nec ancipitem esse, quæ potius neruose defendimus, indubitabile esse, Fiscus Regii iustitiam, ut probatum relinquitur; poteramus etiam respondere cum doctissimo Pedro Barb. in l. 1. 2. p. n. 14. ff. soluto matrimonio,

musi

Bulga;

117
Bulgarino. in eadem lege, n. 5. Socino. num. 8. Garcia.
de nobilitate, gl. 25. n. 6. Amaya. in l. Vnica, C. de pec-
nis fiscal. credit præferr. n. 4. Carleualio. de iuditijs
tomo 2. lib. 1. titulo 2. disput. 1. n. 35. præd. legem, non
puto, intelligendam esse in Fisci Regij fauorem: adeo vt
in quæstionibus dubijs teneatur iudex pro Fisco Regio
respondere, etenim (vt Carleualius ait) *in dubijs quæse-
tionibus contra Fiscum iudicare adeo periculo sum est, vt iu-
dex sic iudicans se exponet suspitioni delicti, Et dubitatum
iure fuerit, an deliquerit, in d. l. Non puto; quis vero pru-
dens Iudex se exponet suspitioni delicti? Aut, quis vo-
let facere actum, de quo non sine ratione dubitari possit,
an sit delictum?*

82. Ad illud vero memorabile dictum, Philipi Se-
cundi Hispaniarum Regis, facile respondetur, quod Rex
illæ prudentissimus, fuit consultus de re pertinenti ad
suum proprium patrimonium, & cū liberalitas sit pro-
pria virtus Principum, siquidem per illam assimilantur
Deo, Opt. Max. qui dat omnibus affluenter Iacob. 1. cap.
5. ideo Magnus Rex voluit suam virtutem, & libera-
litem ostendere in illo responso, & se conformare cū
progenitore suo sapientissimo Illdephonso, in l. 18. tit.
5. p. 2. ibi, *Muy bien está la liberalidad à todo ome poderoso
è senaladamente al Rey*: ideo Tiberius Imperator
semper liberalitatem exercuit, pulchre Corn. tacitus
1. annal. ibi, *quam virtutem diu retinuit cum ceteras exu-
eret*: & de Nerone refert idem tacitus, lib. 3. annal. *cum
humanitatis specimen exhibere velle, cuncta vectigalia sub-
ditis remittere decreuit, sed à senatu prohibitus est*: de dif-
ferentia inter Fiscum, & proprium Regis patrimonium
videndus est Carleual. de iudit. lib. 1. tit. 7. disput. 2. q.
6. sect. 9. n. 701. fortassis aliter responderet ipsæ Phil-
ipus, si de hac controuersia interrogaretur; nam si Fiscus
utilitas semper publica est, quia sine Fiscus augmento pu-
blicum statum sustinere Princeps non potest, vt alias dixit
Vlpianus, in l. 1. §. in causa, de quæst. *Fisci tributa esse
Reipublice nervos.*

83. Quid igitur dicemus de Fisco Regio applicato ad
Officium

Officium Sactæ Inquisitionis ? Cuius causa vbiq̄ue debet esse præcipua, siquidem maior pars, vel vt proprie dicam, omne emolumentū, expenditur in alendis, reis carceratis, & in capiendis, & persequendis hæreticis; adeo, vt vix supersit, ex quo ali possint ministri, qui repetito puluere, continuo decertant, pro tutandis Hispaniarum Regnis, ab obsidione hæreticorū, qui vincā Domini demolire cōnantur; & cū hic labor, inter causas publicas primum locum obtineat, interst Reipublicæ, Fiscum Sanctæ Inquisitionis nō defraudari, à iustis, & legitimis commodis, siquidem experientia constat, sapissime Fiscum fraudari per similes creditores, maxime Lusitanos, & mercatores; nam cum Fiscus, regulariter non possit facere, ex defectu notitiæ, probationes conuenientes, ad repellendos actōres, sapius vincitur, ex defectu probationum; quia hæretici reconciliari, semper curāt de occultandis bonis, & collusiones faciunt cum creditoribus, & eos fauent in suis declarationibus; ideo in his litibus, non ita facile iudicandum est contra Fiscum. Plura alia cumulari poteramus, in Fiscij Regij fauorem, quæ libenter omitimus, & nostræ disceptationi finem facimus, & omnia dicta, meliori iudicio submitimus; quia vt ait Septim. in d. cap. 9. n. 84. *Hæc à me perfunctorie scripta, nec satis præmeditata, nec mature correpta sunt, nec dubito quin in opere præcipitato, plus semel fuerim hallucinatus. &c.*

*Lic. Don Alonso Arenal
Montenegro.*

Officium dicitur iudicialis & iuris causa videtur de
 per esse precibus, siquidem maior pars, vel ut proprie
 dicam, omne emolumentum, expeditur in laudis re
 carceratis, & in capiendis, & persequendis hereticis
 adeo, ut vix laboris, expeditur, nisi minister, qui re
 pento potest, continuo decernat, pro iurandis, illi
 paratum, & regis, ob obsequio hereticorum, qui rines
 Domini demerite constare, & eadem labor iure cau
 tas publicas primum locum obtinet, iure & iudiciali
 ex, Ficum dicitur iudicialis non detrahatur, & iustis
 & legitime commodis, ipsidem experientia, cogit
 sapientia Ficum fraudari per similes creditores, maris
 me Lulianos, & mercatores, nam cum Ficus, regu
 la iure non potest facere, ex defectu notitia, probator
 res conuenientes, ad repellendos effectus, sapienter videri
 tur, ex defectu probatorum; quia hereticis reconcilia
 ti, tamper curat de occultandis bonis, & collationes
 faciant cum creditore, & nos faciant in suis decia
 tionibus, idcirco in his iudicis, non sit facile iudicandum
 est contra Ficum. Plus alia cum illi poterimus, in
 Fici Regii favorum, qui libenter omittimus, & nos
 dilectionem suam facimus, & omnia dicta, meliori
 iudicio loquimur; quia ut ait scriptura in cap. 1. 2. 3.
 Hic & sic per iudicem sapienter, deo factis praevidetur, sed
 ut iure corripit, sunt, non dubio quia in opere praevidetur,
 plus fecerit iurim palliatum. &c.

Lic. Don Alonso de Arvalo
 Montevideo.

